

Prześladowani i Zapomniani?

RAPORT O CHRZEŚCIJANACH
PRZEŚLADOWANYCH ZA WIARĘ

Pomoc
Kościołowi
w Potrzebie

ACN POLSKA

Uniwersyteckie Centrum
Badań Wolności Religijnej
UKSW w Warszawie

Prześladowani i Zapomniani?

RAPORT O CHRZEŚCIJANACH
PRZEŚLADOWANYCH ZA WIARĘ
2022–2024

SPIS TREŚCI

Przedmowa Bashara Wardy, arcybiskupa Erbilu w Iraku	3
Skrót przeglądu krajów (mapa)	4
Główne ustalenia	6
Profil kraju 1 Burkina Faso	13
Profil kraju 2 Birma (Myanmar)	14
Profil kraju 3 Chiny	15
Studium przypadku 1 Erin Shehata - kolejna porwana egipska dziewczynka	16
Profil kraju 4 Egipt	17
Profil kraju 5 Erytrea	18
Profil kraju 6 Indie	19
Studium przypadku 2 Ponad 300 nigeryjskich chrześcijan zmasakrowanych w Wigilię	20
Profil kraju 7 Iran	24
Profil kraju 8 Irak	25
Profil kraju 9 Mozambik	26
Studium przypadku 3 Nigeryjski ksiądz przeżył porwanie przez ekstremistów	27
Profil kraju 10 Nikaragua	28
Profil kraju 11 Nigeria	29
Profil kraju 12 Korea Północna	30
Studium przypadku 4 Najgorsze traktowanie chrześcijańskich uciekinierów z Korei Płn.	31
Profil kraju 13 Pakistan	32
Profil kraju 14 Arabia Saudyjska	33
Profil kraju 15 Sudan	34
Studium przypadku 5 Pakistańska dzielnica chrześcijańska strawiona przez płomień	35
Profil kraju 16 Syria	36
Profil kraju 17 Turcja	37
Profil kraju 18 Wietnam	38
Przypisy końcowe	39

Prześladowani i zapomniani? Raport o chrześcijanach prześladowanych za wiarę 2022-24

Zdjęcie na okładce: Kobieta pociesza swoje dziecko po aktach przemocy z sierpnia 2023 r. w Jaranwala (© NCJP). Zob. s. 35.

Opublikowane przez Pomoc Kościołowi w Potrzebie | 12-14 Benhill Avenue, Sutton, Surrey SM1 4DA, UK | Email: acn@acnuk.org

Wszystkie zdjęcia © Pomoc Kościołowi w Potrzebie z wyjątkiem s. 11, 19, 22-23, 26 © Ismael Martínez Sánchez / Pomoc Kościołowi w Potrzebie; s. 16 wykorzystano za uprzejmą zgodą Raymond Ibrahim (www.raymondibrahim.com) i Coptic Solidarity (www.copticsolidarity.org); zdjęcia na s. 24 © Hamed Saber, s. 30 © Magnus Manske, s. 31 © Cheying Photo i s. 33 © Richard Mortel są wykorzystane na licencji Creative Commons licence 2.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/>); zdjęcie na s. 37 © Roman Odintsov wykorzystane na licencji Creative Commons licence 1.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/1.0/>). ACN dziękuje również Ojcu Stephen Ojapah, Jalang Mandong oraz diecezjom Managua i Faisalabad za dostarczenie zdjęć do wykorzystania w niniejszej publikacji.

Teksty autorstwa: John Pontifex, John Newton, Amy Balog i Daniel Beurthe. Specjalne podziękowania dla Tony Smith i Steve Riedlinger.

Zaprojektowane przez Helen Anderson

© 2024 Pomoc Kościołowi w Potrzebie

PRZEDMOWA

*Arcybiskup Bashar Warda
z Erbil w Iraku*

Ponad sto tysięcy chrześcijan znalazło się wśród tych, którzy 10 lat temu uciekli w obawie o swoje życie, gdy Daesh (ISIS) zajęło ogromne połacie irackiej równiny Niniwy. We własnym kraju, od lat żyją jak uchodźcy, wspierani jedynie przez współwyznawców na całym świecie - w tym w znacznej mierze przez ACN.

Ludobójstwo, którego doświadczyliśmy, nadal rzuca długi cień - migracja chrześcijan postępuje do tego stopnia, że Kościołowi grozi wyginięcie w miastach i miasteczkach, w których nasza obecność sięga niemal czasów Chrystusa.

Tymczasem, jak pokazuje raport „Prześladowani i zapomniani?“, chrześcijanie w innych krajach zmagają się dziś z ekstremizmem dżihadystów, czy to w Burkina Faso, czy w Mozambiku - i równie dotkliwy jest ucisk wierzących wywierany przez autorytarne reżimy, takie jak Chiny czy Nikaragua

Niemniej jednak raport pokazuje również, iż po ataku chrześcijanie mogą odbudować swoje życie - tak jak zrobiliśmy to w Iraku - a jednak nasze społeczności tutaj nadal stoją przed wyzwaniem z powodu braku programów zapewniających utrzymanie; oznacza to, że Kościół musi znaleźć pieniądze na wsparcie kluczowych struktur, które zbudowaliśmy w Kurdystanie, aby zapewnić chrześcijanom pozostanie i bycie głosem Jezusa w całym Iraku: nowe kościoły, katolicki uniwersytet, cztery szkoły i szpital. Takie struktury potrzebują wsparcia, aby mogły się rozwijać i być utrzymywane; z tego też powodu polegamy na społeczności międzynarodowej, by nasze apele o pomoc zostały wysłuchane.

Modlimy się, aby ci, którzy czytają ten raport - czy to rządy, czy inne wpływowe osoby - zrobili coś więcej niż tylko głośne doniesienia o prześladowaniach chrześcijan; muszą połączyć swoje słowa z działaniem - jasnym i zdecydowanym zaangażowaniem politycznym - aby pomóc tym, których jedyną zbrodnią jest wyznawana wiara. Niezwykle ważne jest, aby działali na podstawie wczesnych ostrzeżeń - podanych w raportach takich jak ten - aby zapobiec gdzie indziej temu, co przydarzyło się nam w Iraku.

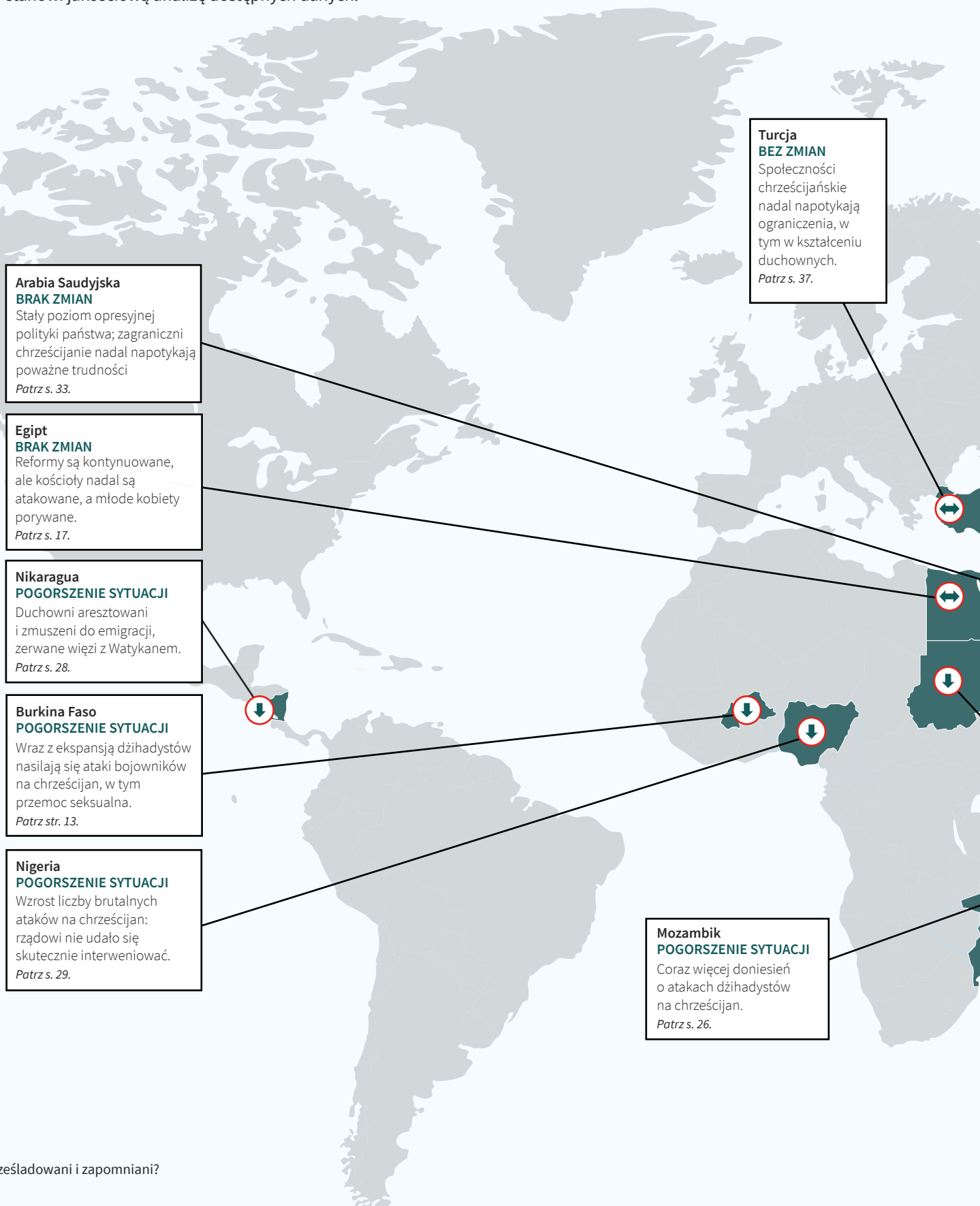
Wciąż pamiętam terror spowodowany powstaniem dżihadystów - ale także nadzieję ludzi i miłosierdzie okazywane przez naszych braci i siostry na całym świecie. Proszę, w swoich modlitwach i miłości nie zapominajcie o wszystkich cierpiących. Pamiętamy o Was w naszej modlitwie.

O. Bashar M Warda CSsR,
chaldejski arcybiskup Erbilu

SKRÓT PRZEGLĄDU KRAJÓW

“Prześladowani i Zapomniani?” analizuje wyzwania stojące przed chrześcijanami w 18 krajach, w których doświadczają oni szeregu trudności, w tym prześladowań, zatrzymań, przymusowych wysiedleń i morderstw. Warto nadmienić, iż nie jest to 18 najbardziej niebezpiecznych miejsc, w których można żyć będąc chrześcijaninem, lecz przedstawione zostały te kraje, w których sytuacja wierzących była przedmiotem szczególnego zainteresowania w okresie objętym przeglądem, który obejmuje czas od sierpnia 2022 r. do czerwca 2024 r. włącznie.

ACN (UK) korzystał z wielu źródeł, w tym publicznie dostępnych danych i informacji od lokalnego Kościoła. Opierając się na analizach ilościowych (np. indeksie wrogości społecznej Pew Forum), ostatecznie “Prześladowani i Zapomniani?” stanowi jakościową analizę dostępnych danych.

PRZEŚLADOWANIA CHRZEŚCIJAN W PORÓWNANIU Z LATAMI 2020-2022

- = Poprawa sytuacji
- = Nieznaczna poprawa sytuacji
- = Bez zmian
- = Nieznaczne pogorszenie sytuacji
- = Pogorszenie sytuacji

Syria BEZ ZMIAN

Ciągle prześladowania w północno-zachodniej części kraju i uchodźstwo zagrażają życiu chrześcijan.
Patrz s. 36.

Irak NIEZNACZNE POGORSZENIE SYTUACJI

Nowe ustawodawstwo może ograniczyć wolność religijną; status patriarchy odebrany przez państwo.
Patrz s. 25.

Iran POGORSZENIE SYTUACJI

Wzrost liczby zatrzymanych chrześcijan, w tym zatrzymania za rozpowszechnianie Biblii.
Patrz s. 24.

Pakistan POGORSZENIE SYTUACJI

Bezprecedensowa liczba zaatakowanych kościołów i rosnąca liczba ataków na chrześcijańskie dziewczęta i kobiety.
Patrz s. 32.

Indie POGORSZENIE SYTUACJI

Znaczny wzrost liczby ataków na chrześcijan i nowe przepisy ograniczające działalność osób niebędących hinduistami.
Patrz s. 19.

Korea Północna BEZ ZMIAN

Praktykujący chrześcijanie nadal mogą być poddawani różnym formom tortur w obozach pracy.
Patrz s. 30.

Chiny POGORSZENIE SYTUACJI

Zwiększone restrykcje państwowe, aresztowania chrześcijan i komunistyczne zasady ograniczające religię chrześcijańską.
Patrz s. 15.

Wietnam NIEZNACZNA POPRAWA SYTUACJI

Pomimo stale obecnych trudności złagodzone rejestrację, a stosunki katolicko-państwowe poprawiają się.
Patrz s. 38.

Birma (Myanmar) BEZ ZMIAN

Ciągle ataki junty na kościoły i inne miejsca kultu.
Patrz s. 14.

Sudan POGORSZENIE SYTUACJI

Budynki kościelne przejęte lub zaatakowane, a społeczności chrześcijańskie stają się celem ataków.
Patrz s. 34.

Erytrea NIEZNACZNE POGORSZENIE SYTUACJI

Więcej aresztowań, surowe kary za wyrażanie wiary chrześcijańskiej.
Patrz s. 18.

PRZEŚLADOWANI I ZAPOMNIANI?

Główne Ustalenia

„Osoba, której uda się nas zabić wie, że zostanie okrzyknięta bohaterem”¹.

Przemawiając do delegacji Pomocy Kościołowi w Potrzebie (ACN) podczas tajnego spotkania w Pakistanie, chrześcijanka Mariam Lal wspominała przerażające wydarzenia, których doświadczyła podczas pracy jako pielęgniarka w szpitalu w Pakistanie. Incydent miał miejsce po tym, jak Mariam została mianowana główną pielęgniarką szpitala; inni pracownicy byli podobno wściekli, że chrześcijanka otrzymała to stanowisko. Tłum ludzi zszedł na dół i oskarżył 54-letnią Mariam i 21-letnią pielęgniarkę Newosh Arooj o bluźnierstwo. Incydent dotyczył naklejki zawierającej werset Koranu, która została uszkodzona podczas usuwania jej ze szpitalnej szafki. Tłum odrzucił twierdzenia, że pacjenci psychiatryczni byli odpowiedzialni za podarcie naklejki i obwinił dwie pielęgniarki o zbezczeszczenie świętego tekstu. Pielęgniarkom groziło zasztyletowanie, ale z pomocą przyjaciół udało im się uciec.

Podczas opisywania swojej męki, łamiącymi głosami Mariam i Newosh powiedziały ACN, że od czasu tamtych wydarzeń ukrywają się, często zmieniając lokalizację, by uniknąć wykrycia.

Historia tych dwóch pielęgniarek to tylko jeden z niezliczonych przypadków prześladowań chrześcijan, o których pracownicy ACN dowiedzieli się podczas wizyt informacyjnych w krajach, w których tak często jedynym przestępstwem jest podążanie za Chrystusem.

“Prześladowani i zapomniani? Raport o chrześcijanach prześladowanych za wiarę 2022-2024” zawiera studia przypadków, analizy krajowe, regionalne i globalne dotyczące zakresu, w jakim chrześcijanie są celem ataków na całym świecie. Jeszcze przed okresem objętym niniejszym raportem dowody wskazywały, że prześladowania i ucisk nasilają się. Dane Pew Research Center za 2021 r. wykazały, że chrześcijanie doświadczali nękania na tle religijnym, od przemocy werbalnej po zabójstwa, w większej liczbie krajów niż kiedykolwiek wcześniej - w sumie 160, co oznacza wzrost o 50 krajów od 2012 roku. Chrześcijanie nie tylko doświadczali podstawowych naruszeń praw człowieka w większej liczbie krajów niż jakakolwiek inna grupa wyznaniowa, ale przepaść między nimi a kolejną najbardziej dotkniętą grupą religijną znacznie się powiększyła². W swoim przemówieniu do korpusu dyplomatycznego Watykanu w styczniu 2023 r. papież Franciszek powiedział, że na całym świecie co siódmy chrześcijanin doświadcza prześladowań³, cytując niedawno opublikowane dane⁴.

Niniejsze wydanie raportu „Prześladowani i zapomniani?” ocenia sytuację w 18 krajach, w których naruszenia wolności religijnej wobec chrześcijan są szczególnie niepokojące. Okres objęty przeglądem trwał od 1 sierpnia 2022 r. do 30 czerwca 2024 r., a analiza miała na celu ustalenie, czy krajobraz wolności religijnej dotyczący chrześcijan pogorszył się od lat 2020-22. Badania wykazały, że w większości krajów przemoc i/lub ucisk rzeczywiście wzrosły. W wielu, jeśli nie w większości przypadków, pogorszenie to nie dotyczyło całego kraju, a jedynie określonych regionów. “Prześladowani i zapomniani? 2022-2024” wykazał, że w ponad 60 procentach badanych krajów naruszenia praw człowieka wobec chrześcijan nasiliły się od czasu ostatniego raportu, który obejmował lata 2020-2022. Raport ujawnił czynniki, które wyjaśniają, dlaczego prześladowania i ucisk pogorszyły się nie tylko w poszczególnych krajach, ale na wszystkich kontynentach:

Epicentrum przemocy bojowników islamskich przeniosło się z Bliskiego Wschodu do Afryki

- Strategiczne centrum międzynarodowej islamistycznej agresji wobec chrześcijan i innych dużych grup przeniosło się z Bliskiego Wschodu do Afryki. Podczas gdy dżihadyzm utrzymywał się w takich regionach Bliskiego Wschodu jak Idlib w Syrii, władze państwowe w tym regionie poczyniły znaczne postępy w zwalczaniu brutalnych grup islamistycznych. Z kolei w niektórych częściach Burkina Faso, Nigerii, Mozambiku i innych miejscach chrześcijanie byli terroryzowani przez ekstremistyczną przemoc.
- Wojujący islam był kluczowym czynnikiem wyjaśniającym, dlaczego we wszystkich sześciu analizowanych krajach afrykańskich występowały wzmożone prześladowania, a dowody wskazują na rosnący zasięg ponadnarodowych grup dżihadu⁵.

Obóz IDP (Internally Displaced Persons - uchodźcy wewnętrzni) w Kaya, Burkina Faso, gdzie prawie połowa populacji zamieszkuje z powodu agresji dżihadystów. Profil kraju - zobacz s. 13.

- „Oportunistyczne kalifaty”, zidentyfikowane jako pojawiający się problem w raporcie ACN dotyczącym wolności religijnej na świecie w 2023 r., stały się poważnym problemem do lata 2024 r.
- Masowa migracja społeczności chrześcijańskich, wywołana atakami bojowników islamskich, doprowadziła do ich destabilizacji i pozbawienia praw obywatelskich, rodząc pytania o długoterminowe funkcjonowanie Kościoła w najbardziej zagrożonych regionach.

Zintensyfikowane ataki na chrześcijan jako wrogów państwa i/lub lokalnej społeczności.

- Autorytarne reżimy, w tym w Chinach, Erytrei, Indiach i Iranie, zaostriżyły represje wobec chrześcijan w imię religijnego nacjonalizmu lub świeckości państwa/komunizmu. Restrykcje te obejmowały surowsze wyroki za domniemaną obrazę ideologii państwowej, konfiskatę miejsc kultu, częstsze aresztowania duchownych i świeckich, a także dłuższe okresy zatrzymań.
- W kontekście rosnącego zaniepokojenia anty-kościelnymi prześladowaniami w niektórych częściach Ameryki Łacińskiej po raz pierwszy w 18-letniej historii raportu „Prześladowani i zapomniani?” Nikaragua została uwzględniona w raporcie jako kraj, na który zwrócono szczególną uwagę ze względu na szereg ekstremalnych środków represji wymierzonych w chrześcijan, w szczególności masowe aresztowania i wydalanie duchownych, w tym wszystkich członków nuncjatury apostołskiej.
- Na tle tego ogólnego trendu wyróżnia się Wietnam, który był jedynym krajem w raporcie sklasyfikowanym jako doświadczający „nieznacznej poprawy”, z krokami podjętymi w celu przywrócenia stosunków dyplomatycznych między państwem a Watykanem i ograniczeniem biurokracji w zakresie rejestracji grup religijnych.

Podmioty państwowe i niepaństwowe w coraz większym stopniu wykorzystywały już istniejące oraz nowe przepisy penalizujące czyny uznane za brak szacunku dla religii państwowej jako środek prześladowania chrześcijan i innych mniejszościowych grup religijnych.

W Indiach do maja 2023 r. 855 osób zostało zatrzymanych na mocy przepisów anty-konwersyjnych wprowadzonych w stanie Uttar Pradesh w 2020 r.⁶. W Pakistanie nastąpił wzrost liczby zmasowanych ataków na chrześcijan, wywołanych oskarżeniami o bluźnierstwo, w szczególności w Jaranwala w sierpniu 2023 r. i Sargodha w maju 2024 r. W Iraku przywódcy kościoła wyrazili obawy, że przepisy zakazujące znieważać religię zostaną wykorzystane jako pretekst do ograniczenia kultu i praktyk chrześcijańskich.

Raporty podkreślały zagrożenie dla chrześcijańskich dzieci, zwłaszcza dziewczynek.

Dowody wskazują na wzrost liczby przypadków uprowadzeń, przemocy seksualnej, przymusowych małżeństw i przymusowej konwersji chrześcijańskich dziewcząt od wieku 10 lat. Pojawiające się dane wskazujące na wzrost liczby przypadków uprowadzeń dziewcząt i młodych kobiet należących do mniejszości wyznaniowych zostały zgłoszone w Pakistanie, a inne badania wykazały, że jest to powtarzający się problem w Egipcie.

Raporty z Arabii Saudyjskiej i Egiptu wykazały jednak, że władze usunęły z podręczników szkolnych materiały

Dziewczki w większości chrześcijańskiej dzielnicy Aleppo Al-Jdeideh, która doznała tragicznych zniszczeń podczas syryjskiej wojny domowej.

nawołujące do nienawiści wobec chrześcijan i innych mniejszości religijnych.

Niemniej jednak w szkołach, na przykład w Turcji, odnotowano problem dyskryminacji, a uczniom zakazano obchodzenia świąt chrześcijańskich. Skarżono się również na islamską indoktrynację w szkołach⁷.

Skutki wspomnianej wyżej masowej migracji wywołanej wzrostem przemocy, w tym prześladowań chrześcijan, były szczególnie dotkliwe dla dzieci. W krajach subsaharyjskich, takich jak Sudan, odnotowano rekordową liczbę dzieci cierpiących z powodu skrajnego niedoboru żywności⁸.

Afryka

Sytuacja chrześcijan w Afryce pogarsza się od sierpnia 2022 r., a głównym powodem do niepokoju stały się bojówki islamskie. W tym okresie w Afryce Subsaharyjskiej problemem była przemoc ze strony dżihadystów i rebeliantów. Chrześcijanie nie są jedynymi ofiarami konfliktów zbrojnych w tych regionach, ale nieproporcjonalnie często stają się celem bojowników.

Większość islamskich działań terrorystycznych ma miejsce w regionie Sahelu - zwłaszcza w Burkina Faso, Mali, Nigrze i Nigerii - ale także w Mozambiku. Oprócz ekstremizmu religijnego inne czynniki napędzające przemoc obejmują różnice sekciarskie i etniczne, konflikty o ziemię, brak dostępu do zasobów, słabe rządy krajowe, ruchy separatystyczne i sojusze między międzynarodowymi sieciami dżihadystycznymi a gangami przestępczymi⁹.

Grupy terrorystyczne i rebelianckie atakowały władze państwowe, a także ludność cywilną różnych wyznań. Dowody wskazują jednak, że chrześcijanie są szczególnie narażeni na ataki i mogą stać się celem ekstremistów, zwłaszcza w krajach lub regionach, w których stanowią mniejszość, takich jak północne Burkina Faso, Mozambik i północna Nigeria¹⁰.

W Burkina Faso i Mozambiku trwające rebelie islamistyczne¹¹ doprowadziły do śmierci tysięcy cywilów i wysiedlenia milionów osób.

Ekstremiści obrali za cel społeczności chrześcijańskie w obu krajach, wielokrotnie oddzielając je od ich muzułmańskich sąsiadów i zmuszając do opuszczenia wiosek. W Burkina Faso terytoria kontrolowane przez grupy dżihadystów rozszerzyły się i obecnie obejmują około 40 procent kraju, a chrześcijańskie kobiety są szczególnie narażone na przemoc seksualną ze strony terrorystów¹².

W Sudanie zamach stanu w październiku 2021 r. i trwająca wojna domowa, która wybuchła w kwietniu 2023 r., zniweczyły wszystkie wcześniejsze postępy w zakresie wolności religijnej. Budynki kościelne zostały przejęte na potrzeby wojska, a wspólnoty chrześcijańskie stały się bezpośrednim celem ataków sił zbrojnych¹³.

Francisco Faustino uciekł ze swojej rodzinnej wioski w Pemba, w Mozambiku, po brutalnym ataku dżihadystów. „Podczas pierwszego ataku dwie osoby zostały brutalnie ścięte, a domy stanęły w płomieniach. Drugi atak, który miał miejsce pod koniec października 2020 roku, był jeszcze bardziej gwałtowny. Rebelianci pozostali w miasteczku przez ponad dwa miesiące, zmuszając mieszkańców do ukrywania się w lesie i desperackiego poszukiwania wody”.

Od tego czasu otrzymuje pomoc od programu kościelnego wspieranego przez organizację ACN.

W północnych i środkowych regionach Nigerii Boko Haram (Państwo Islamskie): Prowincja Afryki Zachodniej (ISWAP) bojownicy Fulani pozostają aktywni. Pomimo tego, że skala działalności Boko Haram zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim okresem badań, grupy te regularnie dokonywały masakr i innych brutalnych okrucieństw, szczególnie wymierzonych w chrześcijan¹⁴. Powszechnie są również uprowadzenia personelu kościelnego¹⁵. Akty terroryzmu często zbiegają się w czasie ze świętami chrześcijańskimi¹⁶.

W Erytrei państwo jest odpowiedzialne za tłumienie chrześcijaństwa i innych wyznań. Autorytarny reżim tego kraju jest największym rządowym naruszcicielem wolności religijnej na kontynencie, rutynowo zwalczając działalność kościelną i więżąc członków nieoficjalnych grup religijnych bez procesu sądowego¹⁷.

Bliski Wschód

Chociaż zagrożenie ze strony islamistów w dużej mierze ustąpiło, kraje na Bliskim Wschodzie wciąż borykają się z wieloletnią wojną i terrorem, a ludność chrześcijańska na niektórych obszarach stoi w obliczu rosnącego zagrożenia życia. W Syrii społeczność chrześcijańska została wyjątkowo dotknięta wojną domową. Przed wybuchem wojny w 2011 roku liczyła ona ponad 1,5 miliona osób, a obecnie jest ich zaledwie 250 000¹⁸. Choć reżim Assada, który wyznaje tolerancję religijną, odzyskał kontrolę nad większością terytorium kontrolowanego wcześniej przez bojowników, chrześcijanie nadal emigrują. W kwietniu 2024 r. nuncjusz apostolski w Syrii, kardynał Mario Zenari, stwierdził, że każdego dnia z Syrii wyjeżdża 500 chrześcijan¹⁹.

W Iraku liczba chrześcijan gwałtownie spadła podczas brutalnej okupacji Daesh i obecnie liczy mniej niż 200 000 osób z populacji liczącej ponad 41 milionów; około 0,46 procent. Ta malejąca społeczność stoi w obliczu znacznej presji społecznej i dyskryminacji, a konwersja z islamu jest nadal prawnie zabroniona²⁰.

Chrześcijańscy konwertyci w Iranie są jedną z najbardziej atakowanych grup w kraju. Są oni postrzegani jako osoby pozostające w zмовie z Zachodem, oskarżane o podważanie islamskiego reżimu Iranu. Wielu nawróconych chrześcijan coraz częściej żyje w podziemiu, a ewangelizacja pozostaje nielegalna. Irańskie kościoły domowe rozprzestrzeniły się z powodu zamykania kościołów, braku państwowych licencji na budowę nowych kościołów, a dostęp do oficjalnych kościołów został ograniczony do Ormian i Asyryjczyków. Chrześcijańskie kobiety i dziewczęta doświadczyły zwiększonego ucisku ze strony państwa w następstwie niepokojów wywołanych sprawą muzulmanki Mahsy Amini, która zmarła w areszcie po tym, jak została aresztowana za „naruszenie przepisów” wymagających od kobiet noszenia chust²¹.

Podczas gdy w Egipcie nastąpiła pewna poprawa u społeczności chrześcijańskiej, nadal doświadcza ona poważnych problemów: w szczególności uprowadzeń, przymusowej konwersji i małżeństw koptyjskich chrześcijańskich kobiet i dziewczynek. Istnieją dowody zarówno na systematyczne porwania przez gangi, jak i na to, że funkcjonariusze policji spiskowali, by zgłaszać je jako zaginione, a nie uprowadzone. Podobnie kobiety, które nawróciły się na chrześcijaństwo w Arabii Saudyjskiej, są zamykane i wykorzystywane w swoich rodzinach, a nawet mogą być narażone na zabójstwa honorowe.

Azja

W wielu krajach Azji chrześcijanie stanowią mniejszość, co czyni ich de facto obywatelami drugiej kategorii, narażonymi na dyskryminację i wykluczenie społeczne. W krajach takich jak Indie i Pakistan ten problem może skutkować atakami na osoby i kościoły, tak jak w przypadku podpalenia Grace Community Prayer Hall w Ramanagara w indyjskim stanie Karnataka w lutym 2024 r. Jeśli chodzi o Pakistan, eksperci ONZ wyrazili zaniepokojenie wzrostem liczby uprowadzeń, przymusowych małżeństw i konwersji nieletnich dziewcząt i młodych kobiet z chrześcijaństwa, hinduizmu i sikhizmu w okresie objętym przeglądem. Nacjonalizm religijny odegrał znaczącą rolę w rozwiązywaniu problemów z nacjonalistycznymi grupami Hindutva w Indiach i bezkompromisowymi grupami islamistycznymi, takimi jak TLP (Tehreek-e-Labbaik Pakistan), postrzegając mniejszości jako zagrożenie dla demografii większości wyznaniowej. W Indiach retoryka Hindutvy często podkreśla, że wzrost liczby mniejszości religijnych doprowadził do wyniszczenia populacji hinduskiej. W tych

Po lewej: Najświętszy Sakrament został spalony podczas ataku na Mniejsze Seminarium św. Józefa w Shuwa w Nigerii.

Poniżej: Kobieta w stanie Bihar w Indiach przygotowuje jedzenie na spotkanie w parafii.

warunkach agresywna polityka jest głównym motorem ataków na chrześcijan i inne mniejszości religijne.

Autorytaryzm państwowy jest kolejnym kluczowym czynnikiem napędzającym represje, dyskryminację i prześladowania w regionie. W krajach takich jak Korea Północna i Chiny chrześcijaństwo może być postrzegane jako szkodliwy wpływ z zewnątrz. Chiński nacisk na sinizację religii jest nie tyle ruchem mającym na celu inkulturację kultu chrześcijańskiego w kontekście lokalnym, a raczej próbą dostosowania doktryny religijnej do zasad partii komunistycznej. W związku z tym przywódcy religijni, którzy odmawiają przyłączenia się do Stowarzyszeń Patriotycznych - oficjalnych państwowych grup religijnych - mogą zostać zatrzymani bez procesu lub ukarani w inny sposób. Wietnam nadal stara się odejść od swojej autorytarnej przeszłości: retoryka wolności religijnej i próby złagodzenia procedur rejestrowania grup religijnych współlistnieją z brutalnymi represjami wobec grup chrześcijańskich w regionach górskich i obawami o zakres możliwych dalszych ograniczeń w nowych wytycznych rządowych. Jednak poprawa stosunków między państwem a Kościołem katolickim sugeruje chęć pozytywnych zmian w organizacjach wyznaniowych w rządzie centralnym. Ogólnie rzecz biorąc, autorytarne rządy w regionie nadal starają się utrzymać kontrolę poprzez regulowanie możliwości manifestowania własnej wiary.

Wojna w Birmie (Myanmar) stanowi wyjątkową sytuację w regionie, ponieważ po zamachu stanu w lutym 2021 r. junta wojskowa wydaje się używać przemocy, aby podporządkować wszelką opozycję scentralizowanym standardom. Przed objęciem rządów przez Aung San Suu Kyi rządząca junta wdrożyła kampanię skoncentrowaną na zmuszeniu do posłuszeństwa tych, którzy nie należeli do większości etnicznej lub wyznaniowej, co obejmowało podpalanie kościołów, podczas gdy buddyjskie pagody pozostały nietknięte. Tym razem, wraz z zamachem stanu junty w lutym 2021 r., który spotkał się z krytyką ze strony całego spektrum religijnego, na celowniku znalazły się miejsca kultu należące do wszystkich grup wyznaniowych.

Wnioski

Do końca 2024 r. prawie 50 procent świata w ciągu roku weźmie udział w wyborach²². Obejmują one światowe potęgi takie jak USA, Francję i Wielką Brytanię, a także Parlament Europejski. Przez lata rządy były krytykowane za co najwyżej puste deklaracje potrzeby podjęcia działań w sprawie prześladowań chrześcijan i innych mniejszości religijnych. Nowo lub ponownie wybrane administracje raczej nie podejmą kroków w celu powstrzymania prześladowań, ponieważ mają inne priorytety w sprawach międzynarodowych. Jest to nieuniknione, podczas gdy świat „staje w fundamentalnych podziałach”²³, mierząc się z „szokującymi... wydarzeniami”²⁴, w tym z największą wojną w Europie od 1945 roku, odnowionym autorytaryzmem w Chinach i międzynarodowymi skutkami ataków z 7 października w Ziemi Świętej.

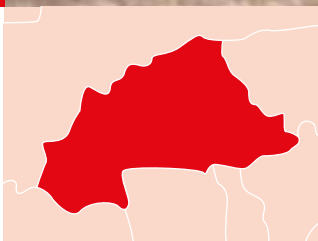
Jednak ignorowanie trudnej sytuacji chrześcijan oznacza ignorowanie „zapowiedzi katastrofy, [że] gdziekolwiek prześladowani są oni, prawo do wolności religijnej jest zagrożone dla wszystkich. Wszędzie tam, gdzie są nękanie lub więzienia, zatrzymywani lub dyskryminowani, torturowani lub mordowani, rządy dopuszczają się lub tolerują nadużycia także wobec innych”²⁵.

Dla organizacji takich jak Pomoc Kościołowi w Potrzebie (ACN), potrzeba działania na rzecz prześladowanych chrześcijan jest oczywiście kwestią podstawowych praw człowieka, ale jest też czymś bardziej osobistym; chodzi o solidarność z naszymi braćmi i siostrami w Chrystusie. Po tym, jak delegacja ACN w Pakistanie pożegnała się z Mariam Lal i Newoshem Aroojem, jeden z ich adwokatów odwrócił się i powiedział: „Jeśli wy nie usłyszycie naszego głosu, to kto to zrobi? Zostaniemy po prostu zapomniani”.

Krucyfik w katedrze
w Managui
w Nikaragui po ataku
na nią w lipcu 2020 r.

PROFIL KRAJU

BURKINA FASO

Środkowy Sahel - w tym Burkina Faso, Mali i Niger - jest jednym z ognisk aktywności dżihadystów w Afryce²⁶, który doświadczył gwałtownej eskalacji przemocy ze strony ekstremistów od czasu powstania Daesh (ISIS) w 2015 r.²⁷. Seria zamachów stanu spowodowała, że sytuacja w zakresie bezpieczeństwa pogorszyła się jeszcze bardziej w ciągu ostatnich kilku lat, co doprowadziło do stale rozszerzającego się konfliktu zbrojnego i skrajnego ubóstwa²⁸. Dżihadyści coraz częściej wykorzystują dzieci jako żołnierzy²⁹. Kobiety i dziewczęta w regionie cierpią z powodu jednych z najwyższych wskaźników przemocy na świecie, w tym wykorzystywania seksualnego dzieci i przymusowych małżeństw³⁰.

Grupy terrorystyczne powiązane z Al-Kaidą i Daesh kontrolują ponad 40 procent terytorium Burkina Faso - w tym rozległe obszary wiejskie, a także niektóre miasta na północy i wschodzie kraju³¹. Ponad dwa miliony ludzi - około 10 procent populacji kraju - zostało przesiedlonych z powodu trwającego konfliktu zbrojnego³².

Aktywność ekstremistów koncentruje się na obszarach o zauważalnej obecności Fulani. Bojówki dżihadystyczne składają się z bojowników o pochodzeniu etnicznym Fulani, ale nie wszyscy Fulani są terrorystami. Oprócz różnic religijnych innymi czynnikami napędzającymi przemoc są konflikty o ziemię, napięcia etniczne i powszechne ubóstwo³³.

Ataki grup islamistycznych dotknęły różne grupy wyznaniowe, w tym muzułmanów dominującego nurtu³⁴. Jednak według biskupa Justina Kientegi z Ouahigouya, to szczególnie chrześcijanie są celem ataków i spotykają się z surowszą kontrolą i karami niż ich muzułmańscy sąsiedzi. „Nie ma wolności wyznania. W niektórych wioskach pozwalają ludziom się modlić, ale zabraniają katechizmu; w innych miejscach mówią chrześcijanom, aby nie zbierali się w kościele na modlitwę³⁵. Terrorysty zamordowali również dwoje dzieci ze szkoły chrześcijańskiej³⁶.

WYBRANE INCYDENTY

MAJ 2023 Dżihadyści zaczęli atakować ludność chrześcijańską w prowincji Komiengha, we wschodniej części Burkina Faso, w czasie uroczystości Zesłania Ducha Świętego (28 maja) 2023 roku. Kiedy grupa chrześcijańskich kobiet próbowała przełamać blokadę nałożoną przez bojowników, wiele z nich zostało uwięzionych i wielokrotnie zgwałconych. Niektóre z kobiet były przetrzymywane jako niewolnice seksualne przez kilka tygodni, zanim wróciły do swojej wioski w ciąży³⁷.

LISTOPAD 2023 Ekstremiści wypędzili ponad 340 chrześcijan z wioski Débé w północno-zachodniej części Burkina Faso³⁸. Terrorysty zamordowali dwoje nastolatków za złamanie zakazu uczęszczania do szkoły, po czym dali reszcie społeczności chrześcijańskiej 72-godzinne ultimatum na opuszczenie kraju. Jest to jeden z pierwszych znanych przykładów oddzielenia chrześcijan w tym kraju od innych grup wyznaniowych i zmuszenia ich do opuszczenia swoich domów³⁹.

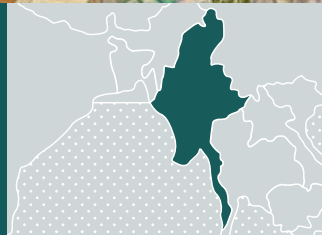
LUTY 2024 Piętnastu wiernych zginęło, a dwóch zostało rannych w ataku podejrzanych bojowników islamskich podczas niedzielnych modlitw 25 lutego w kościele katolickim w Essakane w północno-wschodnim Burkina Faso. Dwanaście ofiar zginęło od razu, a trzy inne zmarły później w szpitalu z powodu odniesionych obrażeń⁴⁰.

KWIECIEŃ 2024 Edouard Zoetyenga Yougbare, od 20 lat będącym katolickim katechetą, został uprowadzony i zabity przez terrorystów Fulani w czwartek 18 kwietnia w pobliżu Saatenga w południowo-wschodnim Burkina Faso podczas poszukiwania swojego osła. Jego martwe ciało znaleziono rankiem 19 kwietnia⁴¹.

PROFIL KRAJU

BIRMA (MYANMAR)

W ciągu ostatnich dwóch lat doszło do gwałtownego wzrostu przemocy w następstwie przewrotu wojskowego junty w lutym 2021 roku. Birmańskie wojsko jest oskarżane o zniszczenie ponad 200 miejsc kultu należących do wszystkich tradycji religijnych⁴². Najbardziej skoncentrowane zniszczenie budynków sakralnych miało miejsce w zachodnim stanie Chin, gdzie birmańska armia zrównała z ziemią 85 kościołów⁴³. Zniszczono również zabytkowe budynki sakralne, w tym 129-letni kościół Wniebowzięcia NMP w wiosce Chan Thar w regionie Sagaing w styczniu 2023 r.⁴⁴.

Chrześcijaństwo jest dominującą religią ludów Chin, Kachin i Naga, a także jest szeroko rozpowszechnione wśród Karenów i Karenni. Po zabójstwie generała Aung Sana w

1947 r. regiony plemienne utraciły autonomię obiecaną w porozumieniu w Panglong. Następnie te grupy, w których większość stanowią chrześcijanie, doświadczyły dyskryminacji, przemocy, ograniczeń praktyk religijnych, a nawet przed powstaniem w 2021 r. zniszczone zostały kościoły. Obecny kryzys doprowadził do znacznych zmian w tych społecznościach, np. 282 615 Karenni zostało przesiedlonych, z czego 95 procent stanowili chrześcijanie⁴⁵.

Do końca 2023 r. junta zatrzymała 20 chrześcijańskich ministrów w ramach szerszej rozprawy z przywódcami religijnymi krytykującymi reżim: trybunały wojskowe skazały już siedmiu z nich, a dziewięciu innych czekało na proces. Czterech przywódców prezbiteriańskich z Chin było podobno torturowanych⁴⁶.

WYBRANE INCYDENTY

STYCZEŃ 2023 Pięć osób, w tym pastor baptystów, katolicki diakon i dwuletnie dziecko zginęli, a kilka innych osób zostało rannych w wyniku napadów junty na kościoły w dwóch wioskach zamieszkałych głównie przez etnicznych Karenów w Mutraw w stanie Karen w czwartek 12 stycznia⁴⁷.

SIERPIEŃ 2023 Kościoły baptystyczne w stanie Chin zostały zaatakowane przez juntę: w sobotę 12 sierpnia kościół został zniszczony, a siedem osób zostało rannych podczas ataku artyleryjskiego junty na wioskę Ramthlo; w poniedziałek 14-ego dwa pociski artyleryjskie zostały wystrzelone na dziedziniec kościoła w mieście Hakha, niszcząc dom pastora. Biskup Kościoła baptystów w Hakha powiedział: "To byłaby inna historia, gdyby jakieś uzbrojone grupy były obecne, ale to jest tylko niewinny kościół. Jest to wyłącznie obiekt religijny. Nigdy nie powinni byli niszczyć takich świętych miejsc"⁴⁸.

LISTOPAD 2023 Biskup Celso Ba Shwe i 80 uchodźców chroniących się w katolickiej katedrze Chrystusa Króla w Loikaw uciekło po tym, jak birmańskie wojsko zaatakowało budynek w niedzielę 26 listopada, a następnego dnia zajęło jego centrum duszpasterskie. Biskup Shwe powiedział, że była to trzecia próba przejęcia katedry przez juntę⁴⁹.

STYCZEŃ 2024 W wyniku napaści Junty zginęło 17 osób - w tym dziewięcioro dzieci - z których większość zebrała się na nabożeństwie w kościele baptystów św. Piotra w wiosce Kanan w regionie Sagaing w niedzielę 7 stycznia. Amnesty International wezwała ONZ do uznania ataku za zbrodnię wojenną⁵⁰.

KWIECIEŃ 2024 Ksiądz Paul Khwi Shane Aung trafił do szpitala po tym, jak został postrzelony podczas odprawiania mszy o 6.30 rano w kościele św. Patryka w Mohnyin w stanie Kachin w piątek 12 kwietnia. Dwóch mężczyzn w czarnych ubraniach i maskach wjechało do kościoła na motocyklu i postrzeliło 40-letniego proboszcza. Motyw ich działania jest wciąż nieznanym⁵¹.

PROFIL KRAJU

CHINY

Chińskie władze zwiększają swoją kontrolę nad wszystkimi społecznościami religijnymi, coraz bardziej atakując niezarejestrowane miejsca kultu, przywódców religijnych i działalność religijną. Członkowie duchowieństwa muszą przysięgać wierność rządzącej Komunistycznej Partii Chin (KPCh) i "opierać się nielegalnej działalności religijnej". Szacuje się, że liczba osób uwięzionych za przekonania religijne waha się od kilku tysięcy do ponad 10 000⁵².

KPCh aktywnie promuje ateizm i zniechęca nieletnich obywateli do praktykowania jakiegokolwiek religii. 281 milionów członków KPCh i jej organizacji młodzieżowych ma zakaz angażowania się w działalność religijną⁵³.

Katolicyzm, protestantyzm, islam, buddyzm i taoizm są jedynymi uznanymi religiami, a wyznawcy tych religii powinni praktykować pod auspicjami jednego z sankcjonowanych przez państwo "stowarzyszeń patriotycznych". Tylko grupy (np. lokalne parafie) należące do tych pięciu religii mogą zarejestrować się, aby móc organizować publiczne nabożeństwa⁵⁴.

Chociaż posiadanie Biblii nie jest nielegalne, władze ograniczają jej druk i dystrybucję. Nieautoryzowane wydania są zabronione⁵⁵.

Wszystkie grupy religijne są zobowiązane do wspierania nacisku KPCh na "sinizację" - nadanie chińskiego charakteru - całej działalności religijnej, a od grup religijnych oczekuje się dostarczania patriotycznej edukacji wierzącym⁵⁶. Przywódcy kościoła i wierni odmawiający dostosowania się do rządowego programu są często nękanymi i mogą zostać aresztowani⁵⁷.

KPCh zacieśnia również kontrolę nad Hongkongiem⁵⁸, narzucając przepisy bezpieczeństwa narodowego, które wzbudziły obawy o przyszłość wolności religijnej w regionie⁵⁹.

WYBRANE INCYDENTY

WRZESIEŃ 2023 Weszły w życie poprawki do "Środków zarządzania miejscami działalności religijnej" z 2005 r., wymagające od "miejsc działalności religijnej" podtrzymywania przywództwa KPCh i promowania sinizacji religii. Środki te określają również, że kazania muszą odzwierciedlać "podstawowe wartości socjalistyczne" i być zintegrowane z "tradycyjną kulturą chińską"⁶⁰.

STYCZEŃ 2024 W okresie od połowy grudnia 2023 r. do początku stycznia 2024 r. chińskie siły bezpieczeństwa kilkakrotnie aresztowały biskupa Petera Shao Zhumina z Wenzhou. Biskup odmówił przystąpienia do Chińskiego Katolickiego Stowarzyszenia Patriotycznego i sprzeciwił się nakazom przez KPCh zmianom w swojej diecezji, takim jak przeniesienie księży i podział parafii⁶¹. Według źródeł ACN został on zwolniony.

MARZEC 2024 Ekspert ds. wolności religijnej wyraził obawy, że nowe prawo Hongkongu dotyczące bezpieczeństwa narodowego - które wdraża art. 23 ustawy zasadniczej Hongkongu - będzie miało poważne konsekwencje dla poufności sakramentu pojednania⁶² po tym, jak Rony Tong z Rady Wykonawczej Hongkongu wskazał, że księża mogą zostać oskarżeni o niezgłoszenie przestępstw przeciwko bezpieczeństwu narodowemu wspomnianych podczas spowiedzi⁶³. Zgodnie z przepisami, za niepoinformowanie władz o popełnieniu zdrady stanu grozi kara do 14 lat więzienia⁶⁴. Katolicka diecezja Hongkongu wydała następnie oświadczenie, w którym stwierdziła, że przepisy "nie zmieniają poufności charakteru spowiedzi"⁶⁵.

KWIECIEŃ 2024 Sąd w prowincji Mongolia Wewnętrzna skazał chrześcijanina Ban Yanhonga na pięć lat więzienia za sprzedaż Biblii w imieniu niezarejestrowanego przez władze protestanckiego kościoła domowego⁶⁶.

STUDIUM PRZYPADKU

ERIN SHEHATA

KOLEJNĄ PORWANĄ EGIPSKĄ DZIEWCZYNĄ

Młoda chrześcijanka Erin (lub Irene) Shehata została porwana na początku 2024 roku. Jej rodzina otrzymała później od niej niepokojący telefon z informacją, że jest przetrzymywana wbrew swojej woli.

Sprawa zaginięcia 21-letniej studentki rozpoczęła się, gdy była ona w trakcie egzaminów na kierunku medycznym, który studiowała na Assyut National University. Brat Erin powiedział: "Wczesnym rankiem 22 stycznia Erin wyszła z domu, aby zabrać Amona [jej młodszego brata] do szkoły w sąsiedniej wiosce... Następnie udała się na uczelnię, aby przystąpić do egzaminu".

Wtedy rodzina Erin widziała ją po raz ostatni. Następnego dnia zgłosili jej zaginięcie na policję. Rodzina odkryła następnie, że w dniu, w którym została uprowadzona, pole religii w jej dowodzie osobistym zostało zmienione z chrześcijańskiego na muzułmańskie.

W następnym miesiącu, 15-ego lutego, jej brat otrzymał niepokojący telefon z nieznanego numeru. Powiedział: "To była Erin. Krzyczała i płakała. Powiedziała nam, że została porwana. Podana nam nawet nazwisko porywacza. Powiedziała nam o ogólnym obszarze, w którym się znajdowała. Błagała nas, abyśmy ją znaleźli, zanim połączenie nagle się zakończyło". Wygląda na to, że Erin zdołała zdobyć telefon komórkowy porywacza, ale została odkryta podczas rozmowy.

Rodzina skontaktowała się z policją w Sohag, gdzie Erin była przetrzymywana. Policja przeprowadziła dochodzenie i oskarżyła mężczyznę. Następnie jednak poradzili rodzinie, aby umorzyła sprawę, twierdząc, że Erin uciekła z muzułmaninem z własnej woli. Rodzina kwestionuje to twierdzenie, pytając, dlaczego miałyby wyjechać w środku egzaminów nic ze sobą nie zabierając. Jej ojciec powiedział: "Służby państwowe wiedzą dokładnie, gdzie jest moja córka". Dodał, że odmawiają rodzinie kontaktu z młodą kobietą.

Gdy jej rodzina przyjrzała się jej zaginięciu, dowiedziała się, że podczas zajęć Erin zaprzyjaźniła się z młodą kobietą, której ojciec uważany jest za islamskiego ekstremistę.

Jej brat powiedział: "Podejrzewamy, że ta przyjaźń doprowadziła do jej zniknięcia".

Rodzina oświadczyła, że ma dowody na to, że Erin została porwana przez siatkę Bractwa Muzułmańskiego - i że służba bezpieczeństwa państwowego była w to zamieszana. Jest to zgodne z zeznaniami byłego członka siatki porywaczy z 2017 roku, który powiedział, że agenci "tkają pajęczynę" wokół swoich potencjalnych ofiar, aby ułatwić ich porwanie. Następnie przekazują je islamistom, którzy zmuszają je do konwersji. Były porywacz ujawnił również, że osoby zaangażowane są sówicie opłacane przez te sieci, a funkcjonariusze policji spiskują, aby te młode kobiety były zgłaszane jako zaginione, a nie uprowadzone.

Rodzina Erin nie widziała jej od czasu aresztowania.

Źródła: Tim Dustin, "Persecuted Egyptian Christian kidnapped", 7th March 2024 <https://globalchristianrelief.org/christian-persecution/stories/persecuted-egyptian-christian-kidnapped/> [accessed 12/03/24].

Raymond Ibrahim, "Islamists and State Collude in Abducting and Islamizing Coptic Christian Girls in Egypt", 6th March 2024 <https://www.raymondibrahim.com/2024/03/06/islamists-and-state-collude-in-abducting-and-islamizing-coptic-christian-girls-in-egypt/> [accessed 12/03/24].

"Coptic Christian kidnapped; police aiding captors, family says", Morning Star News, 28th March 2024 <https://thealabamabaptist.org/coptic-christian-kidnapped-police-aiding-captors-family-says/> [accessed 05/06/24].

"Egypt: ex-kidnapper admits 'they get paid for every Coptic Christian girl they bring in'", *World Watch Monitor*, 14th September 2017 <<https://www.worldwatchmonitor.org/2017/09/egypt-ex-kidnapper-admits-get-paid-every-copt-christian-girl-bring/>> [accessed 05/06/24].

Zdjęcie: via Raymond Ibrahim

PROFIL KRAJU

EGIPT

Spółeczność chrześcijańska nadal boryka się z poważnymi problemami pomimo poprawy sytuacji w wielu obszarach. Pozytywne kroki w zakresie wolności religijnej obejmowały bieżące zmiany w państwowych podręcznikach szkolnych w celu usunięcia poniżającej retoryki wobec mniejszości religijnych oraz dialog prezydenta El-Sisiego z mniejszościami religijnymi w sprawie opracowania nowego prawa o statusie osobistym⁶⁷.

Nowe chrześcijańskie miejsca kultu mogą budzić kontrowersje. Ułatwienia w zakresie prawnego zatwierdzania budynków kościelnych są nadal pozytywne i stanowią krok naprzód w porównaniu z sytuacją sprzed 2016 r., kiedy to oficjalne pozwolenie na budowę nowych

kościółów mogło trwać do 30 lat i wymagało osobistej zgody prezydenta. Nie zapobiegło to jednak przemocy tłumów wobec społeczności chrześcijańskich, w których planowane są nowe kościoły - nawet jeśli otrzymały one pozwolenie.

Uprawdzenia, przymusowa konwersja i małżeństwa koptyjskich chrześcijanek i dziewcząt nadal mają miejsce. Prawie na pewno nie są one zgłaszane, ponieważ ofiary często niechętnie mówią o swoich doświadczeniach, które często wiążą się z gwałtem. Istnieją dowody zarówno na systematyczne porwania przez gangi, jak i na to, że funkcjonariusze policji spiskowali, by zgłaszać je jako zaginione, a nie uprawdzone⁶⁸.

WYBRANE INCYDENTY

MAJ 2023 23-letnia chrześcijanka Marina z Qeny została porwana i zmuszona do przejścia na islam po spotkaniu z muzułmanką Bahar, która pomagała jej znaleźć nową pracę. Martwiąc się o Marinę, jej mąż Halim wielokrotnie do niej dzwonił, ale jej telefon komórkowy był wyłączony. Powiedział: "Tego samego wieczoru złożyłem raport policyjny w sprawie zaginięcia mojej żony, ale raport został złożony dopiero trzy dni później. Policja nie zrobiła nic, by mi pomóc. Od tamtej pory nie widziałem ani nie słyszałem od Mariny". Tego samego dnia, w którym Marina zniknęła, zażądano od niej nowego dowodu osobistego, w którym wskazano, że wyznaje islam⁶⁹.

WRZESIEŃ 2023 Dom chrześcijanina Emada Wagihiego Emada został podpalony w Al-Khayari, Abu-Qurqas, prowincja Minya we wtorek 5-ego września, po złożeniu wniosku o budowę kościoła. Posty w mediach społecznościowych wywołały gniew, sugerując, że kościół zostanie zbudowany bez pozwolenia. Uczestnicy zamieszek najwyraźniej pomylili jego wniosek

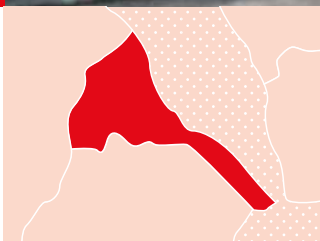
o budowę nowego domu z wnioskiem o budowę kościoła. Atakujący odcięli dostawy energii elektrycznej w wiosce⁷⁰.

PAŹDZIERNIK 2023 25-letnia chrześcijanka Enjy Malak Baseet z Marsa Matruh zaginęła w środę 11-ego października w drodze do pracy. Po telefonie z informacją, że rodzina nigdy więcej jej nie zobaczy, jej ojciec złożył zawiadomienie o porwaniu, ale policja zaklasyfikowała ją jako osobę zaginioną, zamykając sprawę kilka dni później⁷¹.

KWIECIEŃ 2024 Chrześcijanie zostali zaatakowani w wiosce Al-Fawakher w prowincji Minya we wtorek 23-ego kwietnia. Lokalne źródło podało, że ekstremiści początkowo próbowali wypędzić chrześcijan, ale gdy im się to nie udało, zaczęli podpalać domy. Przemoc została najwyraźniej wywołana planami budowy nowego koptyjskiego kościoła prawosławnego. Trzy dni później zaatakowano kościół ewangelicki budowany w wiosce Al-Kom Al-Ahmar, w tej samej prowincji. W obu przypadkach władze zareagowały szybko⁷².

PROFIL KRAJU

ERYTREA

Autorytarny reżim Erytrei jest najgorszym rządowym naruszcicielem wolności słowa i religii w Afryce⁷³, kładąc nacisk na "męczeństwo za naród" ponad wartościami duchowymi⁷⁴.

Wspólnoty religijne są zobowiązane do zarejestrowania się u władz, aby móc praktykować swoją wiarę. Rząd uznaje jednak tylko cztery religie: Erytrejską Prawosławną, Katolicką, Protestantcką i Islamską⁷⁵. Proces rejestracji dla nieuznawanych wyznań jest bardzo złożony i naraża niezarejestrowane grupy na nękanie⁷⁶.

Członkowie nieautoryzowanych grup religijnych są rutynowo więzieni i mówi się im, że nie zostaną zwolnieni, dopóki nie wyrzekną się swoich przekonań. Wyznawcy oficjalnie uznanych religii również często spotykają się z ograniczeniami i reakcją - takimi jak przymusowy pobór do wojska⁷⁷ - za publiczne praktykowanie swojej wiary⁷⁸. Katolicycy księża, biskupi, prawosławni mnisi i inni przywódcy chrześcijańscy również byli zatrzymywani⁷⁹.

Skala aresztowań wzrosła w okresie objętym przeglądem: 218 chrześcijan zostało zatrzymanych między połową 2023 a połową 2024 roku⁸⁰. W styczniu 2023 r. zatrzymano 44 chrześcijan (patrz po prawej)⁸¹, a trzy miesiące później 103 uczniów zostało aresztowanych w jednym nalocie policyjnym na szkołę w stolicy Asmara (kwiecień 2023). W tym samym miesiącu 44 mnichów z Erytrejskiego Ortodoksyjnego Kościoła Tewahedo, zwolenników zmarłego patriarchy Abune Antoniosa, który został obalony przez rząd, zostało arbitralnie zatrzymanych⁸²; zostali później zwolnieni. Około 400 chrześcijan jest więzionych - bez procesu - z powodu działalności religijnej⁸³.

Chrześcijanie i inni aresztowani za angażowanie się w działalność religijną są przetrzymywani w nieludzkich warunkach w więzieniach o zaostrowym rygorze, takich jak Mai Serwa w pobliżu Asmary, który znany jest z łamania praw człowieka⁸⁴. Zatrzymani są zmuszani do życia w nędzy i spotykają się z przemocą i zastraszaniem w więzieniach w całym kraju⁸⁵. Więźniowie są często przetrzymywani przez długi czas bez oficjalnych zarzutów⁸⁶.

WYBRANE INCYDENTY

WRZESIEŃ 2022 Rząd Erytrei przejął kontrolę nad katolicką szkołą techniczną Don Bosco w Dekemhare i skonfiskował całą jej własność bez odszkodowania, czyniąc w sierpniu to samo z Hagaz Agro-Technical School - katolicką instytucją prowadzoną przez braci salejtanów⁸⁷.

WRZESIEŃ 2022 W niedzielę 4-ego września podczas nabożeństwa żołnierze otoczyli erytrejski kościół katolicki Medhanie Alem w eparchii Segheneyti. Przystąpili do łapanek chłopców i dziewcząt w wieku 16 lat, zabierając ich siłą w celu wcielenia do obowiązkowej służby wojskowej na czas nieokreślony⁸⁸.

STYCZEŃ 2023 W Mai Serwa władze uwięziły 44 chrześcijan - 39 kobiet i 5 mężczyzn za odprawianie nabożeństw w swoich domach⁸⁹.

MARZEC 2023 Erytrejska policja aresztowała 30 chrześcijan, którzy zebrali się na nabożeństwie w prywatnym domu w mieście Keren⁹⁰.

KWIECIEŃ 2023 Policja zatrzymała 103 młodych chrześcijan, w większości studentów, którzy zebrali się w Asmarze, aby uwielbiać i nagrywać klipy wideo z muzyką chrześcijańską do mediów społecznościowych. Członkowie grupy należeli do niezarejestrowanych wyznań. Zostali uwięzieni w Mai Serwa⁹¹.

STYCZEŃ 2024 Trzydziestu dorosłych chrześcijan i nieznaną liczbą dzieci zostało aresztowanych podczas świętowania pierwszych urodzin niemowlęcia w Asmarze⁹².

PROFIL KRAJU INDIE

Zdjęcie: © Ismael Martinez Sanchez/ACN

Rok 2023 zakończył się 720 atakami lub innymi przypadkami prześladowań chrześcijan zgłoszonymi w 23 stanach⁹³ - z czego co najmniej 287 incydentów miało miejsce w samym północnym stanie Uttar Pradesh. Według United Christian Forum całkowita liczba brutalnych incydentów stopniowo rośnie od 2014 roku. W 2023 roku było ich 720, co oznacza wzrost z 599 w 2022 roku⁹⁴.

Spośród 161 incydentów w ciągu pierwszych 75 dni 2024 r. (do 15 marca) 47 miało miejsce w stanie Chhattisgarh, gdzie chrześcijanom odmówiono dostępu do wody z wiejskiej studni, odmówiono chrześcijańskiego pochówku, zaatakowano fizycznie, wypędzono z domów lub zdemastowano je⁹⁵.

Przepisy antykonwersyjne, które obowiązują w 12 stanach, zostały wykorzystane jako pretekst do wywierania presji na instytucje chrześcijańskie: przeszukano szkoły i sierocińce, a księży i siostry oskarżono o nawracanie dzieci⁹⁶. Między uchwaleniem prawa antykonwersyjnego w Uttar Pradesh w 2020 r. a majem 2023 r. zatrzymano na jego podstawie ponad 855 osób⁹⁷.

Podczas gdy konflikt w Manipurze jest do pewnego stopnia starciem etnicznym i terytorialnym między grupami Meitei i Kuki, grupy ekstremistyczne wykorzystują napięcia do ataków na tle religijnym niszcząc 500 kościołów⁹⁸. Chrześcijanie Meitei byli zmuszani do przejścia na tradycyjną religię Sanamahi i palenia Biblii. Ataki te były podobno napędzane przez grupy bojowo przywracające sanamahizm: Politycy BJP zostali oskarżeni o zachęcanie do nich w celach politycznych⁹⁹.

WYBRANE INCYDENTY

MAJ 2023 Arcybiskup Dominic Lumon z Imphal powiedział ACN, że "około 249 kościołów należących do chrześcijan Meitei" zostało zniszczonych w ciągu 36 godzin od rozpoczęcia przemocy plemiennej. Ataki zostały przeprowadzone przez innych Meitei. Arcybiskup Lumon powiedział: "Widzimy, że działali oni również z nienawiści do chrześcijaństwa, ponieważ kościoły Meitei również zostały zniszczone, a także dlatego, że przywódcy religijni spoza plemienia Kuki również musieli uciekać z Imphal".

WRZESIEŃ 2023 Dziewięć osób, w tym chrześcijański pastor Ajay Lall, zostało oskarżonych po tym, jak Krajowa Komisja Ochrony Praw Dziecka (NCPCR) stwierdziła nieprawdowość w chrześcijańskim sierocińcu. Przewodniczący NCPCR Priyank Kanoongo opublikował na X (Twitter) zarzut "handlu ludźmi, religijnych konwersji dzieci, dzieci plemiennych uczynionych pastorami, sierot adoptowanych tylko przez rodziny chrześcijańskie"¹⁰⁰.

LISTOPAD 2023 Według lokalnego przywódcy chrześcijańskiego społeczeństwa obywatelskiego i polityka Phulsingha Kachlamba w dystrykcie Narayanpur w stanie Chhattisgarh co najmniej pięć razy uniemożliwiono chrześcijanom grzebanie zmarłych. Powiedział on: "Ostatni incydent miał miejsce [w dniu 20 września], w którym funkcjonariusze policji i Tehsildar [urzędnik departamentu dochodów] zaangażowali się w przemoc i siłą zabrali ciało Sukhrama, miejscowego plemiennego chrześcijanina z wioski Koliyari po tym, jak miejscowi hinduiści i inni mieszkańcy wioski sprzeciwili się jego pochówkowi"¹⁰¹.

LUTY 2024 20 chrześcijan, w tym dzieci, zostało rannych, gdy 200-osobowy tłum zaatakował kościół metodystów w wiosce Janwada w dystrykcie Rangareddy w stanie Telangana wieczorem we wtorek 13. Napastnicy, podobno członkowie nacjonalistycznej organizacji Bajrang Dal, zaatakowali kościół, gdy modlili się w nim daliccy chrześcijanie¹⁰².

CZERWIEC 2024 32-letnia Bindu Sodi została zabita przez swojego wuja, znajdującego się pośród ekstremistycznego tłumu, który 24-ego czerwca zaatakował jej rodzinę w wiosce Toylanka (dystrykt Dantewada, stan Chhattisgarh). Wujek pani Sodi wcześniej naciskał na nich, by wyrzekli się chrześcijaństwa¹⁰³.

STUDIUM PRZYPADKU

PONAD 300 NIGERYJSKICH CHRZEŚCIJAN ZMASAKROWANYCH W WIGILIĘ BOŻEGO NARODZENIA

Setki podejrzanych bojowników Fulani zamordowały ponad 300 osób i raniły setki innych w skoordynowanych atakach na ponad 30 wiosek w pobliżu miasta Bokkos w nigeryjskim stanie Plateau w Wigilię Bożego Narodzenia 2023 roku. Ekstremiści spalili również całe wioski i zniszczyli zapasy żywności, pogłębiając trwający w regionie kryzys żywnościowy.

Napastnicy zaatakowali jednocześnie co najmniej 20 wiosek, strzelając masowo do wszystkich mieszkańców z broni maszynowej. Niektórzy z terrorystów zaatakowali również mieszkańców maczetami, podpalając ich domy. Atakowane społeczności były w większości chrześcijańskie. Wiele ofiar to kobiety i dzieci.

Fotograf Jalang Mandong przeżył masakrę, ale stracił 10 krewnych, w tym ojca i brata. On i kilku innych mieszkańców wioski początkowo próbowali bronić swoich rodzin, ale zostali przytłoczeni przez ogromną liczbę bojowników, którzy nie mieli żadnej zaawansowanej broni do walki. Jego ojciec i brat zostali najpierw postrzeleni, a następnie zaatakowani maczetami, aż zginęli na jego oczach.

Pan Mandong powiedział, że ataki miały na celu "zakłócenie obchodów Bożego Narodzenia", a także próbę "przejęcia ziem tych społeczności". On i tysiące innych mieszkańców uciekło ze swoich wiosek po utracie domów i całego dobytku.

Wielu przesiedleńców znalazło schronienie w budynkach kościelnych. Obecnie w Bokkos znajduje się kilkanaście obozów dla uchodźców wewnętrznych. W większości obozy zlokalizowane są na terenie kościoła.

"W takich sytuacjach ludzie często spieszą do kościołów, a nie na posterunki policji, ponieważ nie mają zaufania do instytucji rządowych" - powiedział ojciec Andrew Dewan, dyrektor ds. komunikacji w diecezji Pankshin, gdzie miała miejsce większość ataków.

Według ojca Dewana miejscowi nie czuli się bezpiecznie po masakrze, ponieważ "od czasu do czasu patrolowali ci sami starzy członkowie sił bezpieczeństwa, którzy nie wystrzelili ani jednej kuli podczas ataków".

Do czerwca 2024 r. nikt nie został oskarżony o przeprowadzenie ataków. Ojciec Dewan powiedział: "Słyszeliśmy o kilku aresztowaniach, ale nic o żadnym oskarżeniu, ku frustracji ocalałych i rodzin ofiar."

"Jesteśmy przyzwyczajeni do tej sytuacji", dodał. "Napastnicy są często aresztowani, a później uwalniani. Politycy wygłaszają przemówienia, które nie zawierają ziarna prawdy. Składają obietnice i przyrzeczenia rehabilitacji i przywrócenia wszystkich przesiedlonych z powrotem do ich rodzinnych domów, ale często tak się nie dzieje".

Niektórzy chrześcijańscy rolnicy próbowali wrócić na swoje pola po atakach i zobaczyli

U góry po prawej:
Duchowni opiekujący się
przesiedleńcami
w obozie w diecezji
Pankshin po masakrze w
Bokkos w stanie Plateau,
Boże Narodzenie 2023 r.

Na dole po prawej: Jalang
Mandong, który stracił
krewnych w atakach.

pasterzy Fulani niszczących ich zbiory i inne produkty spożywcze. Naoczni świadkowie potwierdzili również, że ekstremiści spalili wiele gospodarstw i stodół z żywnością, pogłębiając i tak już poważny niedobór żywności w okolicy.

Ojciec Dewan podkreślił, że terroryści obrali sobie za cel społeczność chrześcijańską i zdecydowali się uderzyć w Wigilię Bożego Narodzenia, kiedy większość ludzi była w domach. W związku z tym powiedział, że uważa narrację przedstawiającą masakrę - i inne podobne okrucieństwa popełnione przez bojówki Fulani przeciwko chrześcijańskim mieszkańcom wsi jako zwykły konflikt o ziemię między pasterzami a rolnikami - za "niedorzeczną".

Źródła: Amy Balog, "No justice for 300 people massacred on Christmas Eve", *ACN (UK) News*, 18th January 2024 <https://acnuk.org/news/nigeria-no-justice-for-300-people-massacred-on-christmas-eve> [accessed 12/06/24].

Amy Balog, "Survivors of Nigerian Christmas Eve massacre still sheltering at Catholic church", *The Catholic Herald*, 24th January 2024 <https://catholicherald.co.uk/survivors-of-nigerian-christmas-eve-massacre-still-sheltering-at-catholic-church-awaiting-justice-that-likely-wont-come> [accessed 12/06/24].

Kobiety są w Pakistanie obywatelkami drugiej kategorii, a chrześcijanki obywatelkami trzeciej kategorii, narażonymi na porwania i gwałty. ACN pomaga oddać bardzo potrzebny głos setkom pakistańskich chrześcijanek i dziewcząt, które każdego roku są zmuszane do poślubienia swoich porwaczy i przejścia na islam. Współpracując z Narodową Komisją Sprawiedliwości i Pokoju (NCJP) Kościoła Pakistańskiego, ACN wspiera kampanię rzecznictwa, zaangażowania mediów i świadomości publicznej - w tym konferencje i konsultacje z ustawodawcami i liderami społeczności.

PROFIL KRAJU

IRAN

W 2022 r. zaobserwowano "gwałtowne" pogorszenie się praw chrześcijan i innych mniejszości¹⁰⁴, a w kolejnym roku warunki "pozostały skrajnie złe"¹⁰⁵. Liczba przypadków zatrzymań chrześcijan w Iranie wzrosła z 59 w 2021 r. do 134 w kolejnym roku, a następnie do 166 w 2023 roku¹⁰⁶. Władze coraz częściej atakowały ludzi za rozpowszechnianie Biblii, a ponad "jedna trzecia" aresztowań dotyczyła osób przyłapanych z wieloma egzemplarzami świętego tekstu¹⁰⁷. Wiele osób doświadczyło przemocy fizycznej lub psychicznej, w tym tortur psychicznych¹⁰⁸.

Do represji doszło po bezprecedensowych protestach, które wybuchły jesienią 2022 r. po śmierci w podejrzanych okolicznościach irańskiej kobiety Mahsy Amini. 22-letnia muzułmanka została aresztowana za rzekome "naruszenie zasad" wymagających od kobiet noszenia chust¹⁰⁹. Rząd rozpoczął wdrażanie poprawek z 2021 r. do art. 499 i 500 kodeksu karnego, wprowadzających kary więzienia dla osób winnych "znieważania islamu" i podejmowania "dewiacyjnej działalności" postrzeganej jako lekceważenie prawa islamskiego¹¹⁰.

Państwo oficjalnie uznaje społeczności chrześcijańskie, w tym rzymskich katolików oraz niektóre wyznania prawosławne i protestanckie, ale zakazuje im czytania Biblii w języku narodowym farski. Kontakt z chrześcijańskimi konwertytami z islamu może skutkować więzieniem¹¹¹.

Chrześcijanie nawróceni z islamu są jedną z najbardziej atakowanych grup w kraju. Są oni postrzegani jako praktykujący znową z Zachodem, oskarżani o podważanie islamskiego reżimu Iranu. Liczba konwertytów może wynosić od 800 000¹¹² do 1,2 miliona¹¹³. Coraz częściej żyją w podziemiu¹¹⁴. Ewangelizacja pozostaje nielegalna. Irańskie kościoły domowe rozprzestrzeniły się "z powodu zamykania kościołów i braku państwowych licencji na budowę nowych kościołów lub dlatego, że dostęp do oficjalnych kościołów został ograniczony do ormiańskich i asyryjskich chrześcijan"¹¹⁵.

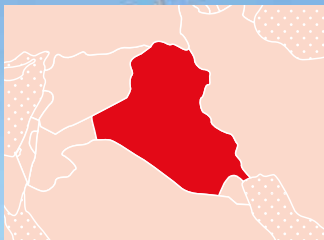
WYBRANE INCYDENTY

SIERPIEŃ 2022 Sąd Apelacyjny w prowincji Teheran potwierdził wyroki skazujące trzech chrześcijańskich konwertytów: Jozefa Shahbaziana, Somayeh Sadegh i Miny Khajavi. Zostali oni ukarani grzywną i skazani łącznie na 16 lat więzienia¹¹⁶.

GRUDZIEŃ 2023 Chrześcijański konwertyta Esmail Narimanpour został aresztowany w Wigilię Bożego Narodzenia w swoim domu w Dezful w zachodnim Iranie. Jego chrześcijańskie książki zostały skonfiskowane. Pan Narimanpour, który wcześniej został zmuszony do udziału w sesjach "reedukacyjnych" z islamskim duchownym, był w stanie na moment zadzwonić do swojej rodziny w Boże Narodzenie, aby powiedzieć, że jest przetrzymywany w Ahvaz, około 95 mil (150 km) na południe od Dezful. Kiedy jego żona i brat śledzili sprawę, zostali przesłuchani i zatrzymani na kilka godzin¹¹⁷.

MARZEC 2024 45-letnia Iranka Laleh Saati, która przeszła z islamu na chrześcijaństwo podczas pobytu w Malezji, wróciła do domu tylko po to, by zostać uwięziona na dwa lata za działanie "przeciwko bezpieczeństwu narodowemu". Pani Laleh, która wróciła do Iranu w 2017 r., aby zamieszkać ze swoimi starszymi rodzicami, była wielokrotnie przesłuchiwana przez agentów wywiadu przez kilka lat, zanim została aresztowana w lutym 2024 r. w domu jej ojca na przedmieściach Teheranu. Po trzech tygodniach przesłuchań stanęła przed Sądem Rewolucyjnym w Teheranie¹¹⁸.

KWIECIEŃ 2024 Chrześcijańskiej więźniarce sumienia Minie Chadżawi uniemożliwiono dostęp do opieki medycznej w teherańskim więzieniu Evin. Chrześcijańska konwertytka, która cierpi na artretyzm, odsiadyuje sześcioletni wyrok za prowadzenie kościoła domowego¹¹⁹.

PROFIL KRAJU

IRAK

WYBRANE INCYDENTY

MARZEC 2023 W irackim mieście Qaraqosh na Równinie Niniwy wybuchły protesty, a miejscowa ludność chrześcijańska odparła próbę przejęcia przez milicję Kataib Babiliyoun bazy należącej do Jednostki Reagowania Kryzysowego Jednostki Ochrony Równiny Niniwy: około 500-osobowego chrześcijańskiego pułku złożonego z miejscowych mężczyzn. Protesty zostały przeprowadzone przy wsparciu arcybiskupa Younana Hanno i innych czołowych przywódców chrześcijańskich na Równinie Niniwy¹²⁵.

MARZEC 2023 Chrześcijańscy politycy złożyli pozew twierdząc, że reaktywowany w 2023 r. zakaz sprzedaży, importu lub produkcji alkoholu był szkodliwy dla niemuzułmanów. Ustawodawcy stojący za ustawą z 2016 r., na której oparto niedawny zakaz, powołali się na iracką konstytucję zakazującą ustawodawstwa sprzecznego z islamem. Chrześcijaństwo, jacydzi i inni członkowie społeczności niemuzułmańskich scharakteryzowali takie kampanie legislacyjne jako naruszenie zarówno ich ekspresji religijnej, jak i źródeł utrzymania, przyczyniające się do długotrwałego braku bezpieczeństwa, skłaniające do emigracji i ostatecznie szkodzące perspektywom dalszego istnienia ich społeczności¹²⁶.

LIPIEC 2023 Prezydent Abdul Latif Rashid cofnął dekret uznający kardynała Louisa Raphaela Sako za przywódcę Chaldejskiego Kościoła Katolickiego, co skłoniło kardynała do opuszczenia patriarchalnej stolicy w Bagdadzie. Iracka wspólnota chrześcijańska publicznie zaprotestowała przeciwko odwołaniu, a kardynał Sako potępił je jako część celowej kampanii przeciwko niemu i Kościołowi¹²⁷. Kardynał powrócił do Bagdadu w kwietniu 2024 r. na osobiste zaproszenie premiera Mohammeda Shia' Al-Sudaniego, a w czerwcu 2024 r. Al-Sudani wydał dekret przywracający kardynałowi Sako "instytucjonalne uznanie"¹²⁸.

KWIECIEŃ 2024 Krążą doniesienia o chrześcijanach spotykających się z groźbami i nękaniami podczas muzułmańskiego świętego miesiąca Ramadanu. Jeden z chrześcijan został nazwany przez policję apostatą i grożono mu zatrzymaniem, a jeden z chrześcijańskich studentów został nazwany "nazarejczykiem" jest to słowo, którym Daesh określał domy, aby wskazać, że mieszkają tam chrześcijanie i powinni być celem ataków¹²⁹.

CZERWIEC 2024 Pod koniec czerwca armia turecka zniszczyła chrześcijańską wioskę Mîska¹³⁰ podczas bombardowania regionu Meftîna w południowym Kurdystanie (północny Irak). W wyniku ataku ucierpiał również chrześcijański kościół w wiosce¹³¹. Atak nastąpił po kilku tygodniach intensywnego bombardowania Strefy Obrony Medya w Meftîna i stanowi część szerszej, trwającej lata kampanii Turcji mającej na celu usunięcie bojowników Partii Pracujących Kurdystanu z Kurdystanu¹³².

W 2023 r. Irak zmagał się z ciągłymi wyzwaniami związanymi z wolnością religijną pośród politycznej rekonwalescencji. Utworzenie nowego Irackiego Rządu Federalnego (IFG) dało nadzieję na poprawę warunków dla mniejszości religijnych, ale społeczne i polityczne pozbawienie praw wyborczych utrzymywało się zarówno pod rządami IFG, jak i Regionalnego Rządu Kurdystanu¹²⁰.

Napięcia sekciarskie w IFG zagrażały stabilności i utrudniały wysiłki na rzecz ochrony różnych społeczności religijnych. W międzyczasie zaginięcia i porwania, represje wobec wolności słowa i nasilona dyskryminacja zwiększały ciągłe obawy o wolność religijną¹²¹.

Populacja chrześcijan w Iraku gwałtownie zmalała podczas brutalnego reżimu Daesh i liczy obecnie mniej niż 200 000 osób z populacji liczącej ponad 41 000 000; około 0,46 procent. Ta malejąca społeczność stoi w obliczu znacznej presji społecznej i dyskryminacji, a konwersja z islamu jest nadal zabroniona przez prawo pod groźbą surowej kary¹²².

Pomimo zastrzeżonej reprezentacji mniejszości w organach rządowych nadal istniały wyzwania związane z zapewnieniem ich pełnego uczestnictwa i ochrony¹²³.

Ogólnie rzecz biorąc, złożona polityka Iraku, zaostrzona przez spory jurysdykcyjne i wpływy milicji, nadal podważała wysiłki na rzecz ochrony wolności religijnej chrześcijan w tym kraju¹²⁴.

PROFIL KRAJU

MOZAMBIK

Nowy Rok 2024 przyniósł nasilenie ataków ze strony Estado Islamico em Mocambique (EIM) lub Islamskiego Państwa Mozambiku w północno-wschodniej prowincji Cabo Delgado. W ciągu trzech tygodni w lutym podpalili oni 18 kościołów w dystrykcie Chiúre. Naciskając na południowe dzielnice Cabo Delgado, przeprowadzili największą trwałą kampanię przeciwko chrześcijanom w regionie od czasu wybuchu powstania w październiku 2017 roku.

Po przejściu Mucojo w dystrykcie Macomia w styczniu 2024 r. EIM wprowadziła elementy prawa szariatu, w tym zakaz spożywania alkoholu. W dystrykcie Quissanga zażądała od niemuzułmanów płacenia podatku dżizja i utworzyła punkty kontrolne w celu pobierania opłat drogowych¹³³. W niedzielę 11 lutego na drodze Macomia w pobliżu Muaguide zabito kierowcę i spalono samochód¹³⁴. Media społecznościowe EIM podkreślały religijny wymiar nowej kampanii, pokazując podpalone kościoły i zniszczone symbole chrześcijańskie, w tym krucyfiksy.

Na początku okresu objętego przeglądem (sierpień 2022 r.) było jasne, że dżihadyzm odegrał znaczącą rolę w powstaniu, które dotknęło wszystkich cywilów na północnym wschodzie, niezależnie od religii. Źródło w diecezji Pemba powiedziało ACN: "Od lipca tego roku wydaje się, że "Państwo Islamskie" przejęło kontrolę nad [powstańcami]... Dla nas sytuacja jest bardziej delikatna niż w zeszłym roku, ponieważ teraz chrześcijanie zaczynają być celem ataków, a wojna nabiera bardziej religijnego wymiaru"¹³⁵.

Biskup António Juliasso z Pemby podkreślił, że endemiczne ubóstwo i brak edukacji napędzają powstanie islamistów, a przyczyną nie jest religia¹³⁶. Podczas gdy kluczowe czynniki skłaniające młodych Mozambijczyków do przyłączenia się do EIM nie są religijne, dostarczają oni dżihadyzmowi siły bojowej, która doprowadziła do zabicia około 5000 osób i wysiedlenia 1 miliona¹³⁷.

WYBRANE INCYDENTY

WRZESIEŃ 2022 Islamiści zaatakowali misję katolicką w Chipene w prowincji Nampula, zabijając siostrę Marię de Coppi i pałac bibliotekę, internaty, pojazdy oraz domy księży i sióstr zakonnych. Biskup Nacala Alberto Vera Aréjula powiedział: "Siostra, którą zamordowali, pracowała z niedożywionymi niemowlętami i dziećmi; mówią nam bardzo wyraźnie, że nas tam nie chcą"¹³⁸.

STYCZEŃ 2023 EIM stało się odpowiedzialne za ataki na dwie chrześcijańskie wioski. W wyniku tych ataków zginęły dwie osoby, a cztery zostały ranne. EIM publikowało w mediach społecznościowych zdjęcia domów podpalonych podczas sylwestrowego ataku na Namade, Cabo Delgado. EIM przedstawiło ataki jako starcie między chrześcijaństwem a islamem.

CZERWIEC 2023 Przywódcy chrześcijańscy i muzulmańscy ogłosili nową inicjatywę na rzecz dialogu międzyreligijnego i pokoju, mającą na celu powstrzymanie przemocy zbrojnej w Cabo Delgado¹³⁹.

LUTY 2024 EIM zaatakowało ponad 12 wiosek. Biskup António Juliasso z Pemby powiedział, że "około tuzina wiosek, z których niektóre były gęsto zaludnione, zostało zaatakowanych", a "wszystkie chrześcijańskie kaplice zostały zniszczone". Najgorszy atak miał miejsce w "Mazeze, na stanowiskach administracyjnych okręgu Chiúre, gdzie zniszczono wiele państwowych obiektów infrastruktury publicznej i społecznej"¹⁴⁰.

STUDIUM PRZYPADKU

NIGERYJSKI KSIĄDZ PRZEŻYŁ PORWANIE PRZEZ EKSTREMISTÓW

Ojciec Stephen Ojapah jest jednym z wielu księży, którzy straszliwie ucierpieli z rąk terrorystów żądających okupu. Tylko między styczniem a listopadem 2023 r. w Nigerii uprowadzono 23 księży, sióstr zakonnych i seminarzystów. Ojciec Stephen był przetrzymywany jako zakładnik w nieludzkich warunkach przez 33 dni w odległym miejscu w północno-zachodniej Nigerii.

Pod koniec maja 2022 r. grupa uzbrojonych napastników porwała księdza Stephena, gdy ten spał w środku nocy na plebanii katolickiej parafii św. Patryka w diecezji Sokoto. Napastnicy schwytali również trzy inne osoby przebywające w budynku: asystenta księdza Olivera Okparę i dwoje gości - rodzeństwo Hassan i Ummie Hassan. Rodzeństwo przyjechało do Sokoto, aby wziąć udział w pogrzebie Deborah Samuel Yakubu, chrześcijańskiej studentki ukamienowanej przez jej muzułmańskich rówieśników po rzekomym udostępnieniu bluźnierczej wiadomości w grupie WhatsApp.

Około 15 ekstremistów weszło na plebanie i zmusiło księdza Stephena i innych do opuszczenia budynku. Około 50 kolejnych terrorystów czekało na nich na zewnątrz, a duża grupa wyruszyła w długą drogę do lasu. Ksiądz Stephen oddał swoje buty współwięźniarce, pani Hassan, i całą drogę po nierównym, kamienistym terenie pokonał boso.

"Wędrowali przez dwa dni", zanim dotarli do celu: obozu składającego się z prowizorycznych namiotów i chat. Po przybyciu na miejsce zostali "powitani ciężką rundą bicia" - pierwszym z wielu aktów tortur, które mieli znieść.

Ojciec Stephen spotkał się następnie z czterema innymi zakładnikami -

chrześcijańskim pastorem i trzema członkami jego Kościoła - którzy zostali schwytani kilka dni wcześniej i byli przetrzymywani w jednej z chat. Terrorysty związali wszystkie swoje ofiary łańcuchami, aby uniemożliwić im ucieczkę.

"Wiele łez... Bardzo często pozostawaliśmy bez jedzenia przez cały dzień i piliśmy bardzo, bardzo brudną wodę" - powiedział ojciec Stephen. Opowiedział o wielu innych strasznych przypadkach "tortur fizycznych i psychicznych", takich jak regularne bicie, chłosta, uporczywe obelgi słowne i próby nawrócenia ich na islam.

Po długim procesie negocjacji i ponad 20 rozmowach telefonicznych między porywaczami a księdzem Habilą Samailą - księdzem z diecezji Sokoto, który wcześniej negocjował uwolnienie zakładników - ojciec Stephen i jego współwięźniowie zostali uwolnieni.

Ojciec Stephen przeszedł następnie dwa okresy terapeutyczne. Latem 2022 r., wkrótce po zwolnieniu, otrzymał opiekę nad traumą w ośrodku rekolekcyjnym w Abudży. We wrześniu tego samego roku wziął udział w kolejnym programie w Kadunie, który miał pomóc mu wyleczyć się z psychicznych uderzeń, jakich doświadczył.

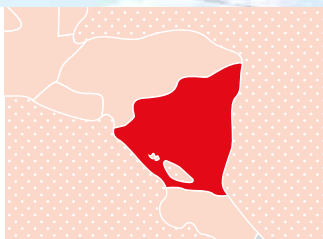
Ojciec Stephen pomógł założyć O-Trauma Victims Initiative, organizację wspierającą osoby, które przeżyły uprowadzenia i inne ataki fizyczne w północnej Nigerii. Postrzegał on przeżytą próbę "jako wyjątkową okazję do rozwoju i głębszego odkrycia sensu i celu życia".

Ojciec Stephen wkrótce po zwolnieniu.

PROFIL KRAJU

NIKARAGUA

Naruszenia wolności religijnej w Nikaragui nasiliły się w ciągu ostatnich dwóch lat. Rząd pod przewodnictwem prezydenta Daniela Ortegi i wiceprezydenta Rosario Murillo zintensyfikował wysiłki na rzecz stłumienia Kościoła katolickiego poprzez wydalenie duchownych, zmuszanie organizacji kościelnych do zamknięcia i ograniczanie działalności religijnej¹⁴¹.

Reżim Ortegi-Murillo unieważnił status prawny wielu instytucji związanych z Kościołem¹⁴² i wspólnot religijnych oraz skonfiskował ich własność¹⁴³. Zamknął również katolickie media i zakazał uroczystości religijnych w przestrzeni publicznej¹⁴⁴. Prezydent Ortega zaatakował nawet werbalnie Kościół katolicki podczas publicznego przemówienia¹⁴⁵.

Dziesiątki biskupów, księży i seminarzystów zostało aresztowanych, uwięzionych i zmuszonych do wygnania w 2023 i 2024 roku¹⁴⁶. Rośnie inwigilacja parafii katolickich¹⁴⁷, a agenci rządowi rutynowo nękają i zastraszają duchownych i wiernych¹⁴⁸. Pracownicy Kościoła publicznie broniący praw człowieka lub krytykujący rząd, mogą spotkać się z groźbami, przemocą fizyczną i zatrzymaniem¹⁴⁹.

Nabożeństwa i wydarzenia religijne są ściśle monitorowane, co wywiera presję na duchownych i wiernych, by stosowali autocenzurę¹⁵⁰. Reżim zakazał również publicznego obchodzenia tradycji katolickich, takich jak procesje uliczne podczas Wielkiego Tygodnia¹⁵¹.

Rząd zawiesił wszelkie stosunki dyplomatyczne ze Stolicą Apostolską i zmusił jej nuncjaturę w Nikaragui do zamknięcia. Ostatni dyplomata - Monsignor Marcel Diouf, chargé d'affaires nuncjatury apostolskiej w Nikaragui - opuścił kraj w 2023 roku¹⁵².

WYBRANE INCYDENTY

LUTY 2023 Biskup Rolando Álvarez z Matagalpy został skazany - bez procesu - na 26 lat więzienia i pozbawiony obywatelstwa za krytykę rządu¹⁵³, po początkowym umieszczeniu w areszcie domowym¹⁵⁴.

MARZEC 2023 Rząd anulował status prawny wielu instytucji i organizacji katolickich, w tym Uniwersytetu Jana Pawła II, Caritas Nikaragua, Katolickiego Uniwersytetu Niepokalanego Poczęcia i Instytutu Technicznego Santa Luisa de Marillac¹⁵⁵.

SIERPIEŃ 2023 Rząd nakazał konfiskatę wszystkich aktywów należących do prowadzonego przez jezuitów Uniwersytetu Ameryki Środkowej w Managui. Sześciu księży jezuitów zostało następnie eksmitowanych z ich prywatnej rezydencji w Managui, pomimo dostarczenia dokumentacji potwierdzającej, że dom nie należał do uniwersytetu. W środę 23 sierpnia Ministerstwo Spraw Wewnętrznych anulowało status prawny jezuickiej wspólnoty zakonnej i przekazało wszystkie jej aktywa w Nikaragui rządowi¹⁵⁶.

PAŹDZIERNIK 2023 Reżim Nikaragui uwolnił 12 księży katolickich z więzienia i wysłał ich na przymusową emigrację do Rzymu po osiągnięciu porozumienia z Watykanem. Rząd uzasadnił ten ruch w oświadczeniu, mówiąc, że decyzja ta pokazała "ciągłą wolę i zaangażowanie w szukaniu rozwiązań" napięć między Nikaraguą a Watykanem¹⁵⁷.

STYCZEŃ 2024 Rząd wydał 19 przedstawicieli Kościoła katolickiego - biskupa Álvareza, biskupa Isidoro de Carmen Mora Ortegę z Siuna, 15 księży i dwóch seminarzystów - do Watykanu, zmuszając ich do przymusowej emigracji. Wszyscy byli więzieni w Nikaragui przed wydaleniem z kraju¹⁵⁸.

PROFIL KRAJU NIGERIA

Nigeria zajęła ósme miejsce w Globalnym Indeksie Terroryzmu 2024¹⁵⁹. Wojowniczy powstańcy Fulani w Pasie Środkowym regularnie dopuszczali się masakr i innych brutalnych okrucieństw¹⁶⁰. Pomimo istnienia Boko Haram/Państwa Islamskiego w Prowincji Afryki Zachodniej (ISWAP), pozostającego aktywnym w regionach północnych, odnotowano spadek liczby ataków, częściowo z powodu działań nigeryjskich sił zbrojnych w zakresie zwalczania rebelii¹⁶¹.

Podczas gdy muzułmanie również padają ofiarą przemocy, chrześcijanie są nieproporcjonalnie częściej celem ataków¹⁶². Odnotowano liczne porwania i morderstwa personelu kościelnego¹⁶³. Arcybiskup Matthew Man-Oso Ndagoso z Kaduny powiedział ACN, że porywacze są często motywowani perspektywą zapłaceniu okupu.

Akty terroryzmu dokonywane przez powstańców Fulani zbiegają się w czasie ze świętami chrześcijańskimi. Na przykład bojownicy zaatakowali wiele chrześcijańskich wiosek w stanie Plateau w Wigilię Bożego Narodzenia 2023 r., zabijając setki osób¹⁶⁴; uderzyli również w Poniedziałek Wielkanocny 2024 r., mordując 10 chrześcijan, w tym kobietę w ciąży i jej nienarodzone dziecko¹⁶⁵. Motywacje stojące za tymi atakami terrorystycznymi najwyraźniej obejmują zyski terytorialne, islamski dżihadizm i napięcia etniczne. Jednak dominująca narracja polityczna i medialna ma tendencję do wskazywania zmian klimatycznych i napięć społecznych jako głównych przyczyn przemocy, odmawiając uznania jakiegokolwiek aspektu religijnego¹⁶⁶ - pomimo dowodów wskazujących, że powstańcy Fulani zostali przeszkoleni przez dżihadystyczną grupę Boko Haram¹⁶⁷.

W okresie objętym przeglądem rząd federalny Nigerii nie podjął żadnych znaczących działań w celu zapobiegania atakom ekstremistycznych grup Fulani¹⁶⁸. Władze często wolno reagują na masowe zabójstwa¹⁶⁹, a napastnicy rzadko są identyfikowani i pociągani do odpowiedzialności¹⁷⁰.

Pomimo, że chrześcijanie stanowią prawie połowę całkowitej populacji, ci mieszkający w północnych regionach są zdominowani politycznie przez muzułmańską większość i podlegają dyskryminacji w edukacji i zatrudnieniu ze względu na wyznanie¹⁷¹. Prawo szariatu zostało wdrożone w 12 z 36 północnych stanów kraju, a wiele osób zostało zatrzymanych po oskarżeniu o bluźnierstwo¹⁷².

WYBRANE INCYDENTY

MAJ 2023 Ksiądz Isaac Achi został spalony żywcem, a ksiądz Collins Omeh odniósł rany postrzałowe, gdy w niedzielę 15 stycznia strzelcy zaatakowali prezbiterium kościoła katolickiego św. Piotra i Pawła w Kafin Koro w stanie Niger¹⁷³.

KWIECIEŃ 2023 Ponad 35 osób zginęło, a 40 zostało rannych w Wielki Piątek 2023 r., kiedy terroryści otworzyli ogień w obozie dla przesiedleńców wewnętrznych w stanie Benue¹⁷⁴.

CZERWIEC 2023 33-letni ojciec Charles Igechi został zabity przez niezidentyfikowanych strzelców podczas pełnienia obowiązków duszpasterskich w Benin City w stanie Edo, niecały rok po przyjęciu święceń kapłańskich¹⁷⁵.

GRUDZIEŃ 2023 Ponad 300 osób zginęło, a setki innych zostało rannych po tym, jak setki ekstremistów zaatakowały dziesiątki chrześcijańskich wiosek w skoordynowanych atakach w Wigilię Bożego Narodzenia 2023 r. w pobliżu Bokkos w stanie Plateau¹⁷⁶.

KWIECIEŃ 2024 Podejrzani bojownicy Fulani zaatakowali trzy wioski w pobliżu Bokkos w stanie Plateau w Poniedziałek Wielkanocny (1 kwietnia) 2024 r., zabijając 10 chrześcijan, w tym kobietę w ciąży i jej nienarodzone dziecko¹⁷⁷. W tym samym regionie w następnym tygodniu, w piątek 12 kwietnia, podejrzani bojownicy Fulani wpadli w trzydniowy szal w diecezji Pankshin w środkowym pasie Nigerii, zabijając 29 chrześcijan, raniąc kolejnych dwóch i paląc kościoły i domy¹⁷⁸.

Magnum Manske

Korea Północna funkcjonuje jako reżim totalitarny, silnie zdominowany przez kult osobowości związany z dynastią Kimów, która rządzi od trzech pokoleń od zakończenia II wojny światowej. Jedyną akceptowaną „religią” jest Dżuczce, ideologia marksistowskiej „samodzielności” stworzona przez założyciela kraju, Kim Ir Sena¹⁷⁹.

Obecnie chrześcijaństwo jest uznawane za istotne zagrożenie dla nadrzędności państwa i dominacji rodziny Kim, co zmusza wiernych do działania w ukryciu. Ocenienie rzeczywistej liczby chrześcijan lub zakresu ich wiary w Korei Północnej jest niezwykle trudne, jednak szacuje się, że stanowią oni około 0,38 procent populacji, co odpowiada nieco ponad 98 000 osób¹⁸⁰.

Chrześcijanie w Korei Północnej są narażeni na ekstremalne prześladowania. Każda osoba zidentyfikowana jako chrześcijanin lub wykazująca zainteresowanie chrześcijaństwem lub Biblią jest niemal na pewno uznawana za wroga państwa¹⁸¹.

Osoby przyłapane na praktykowaniu chrześcijaństwa mogą być wysyłane do obozów pracy, gdzie są poddawane głodowi i innym torturom. Rząd wymusza ścisłą lojalność, wymagając od obywateli pełnienia roli informatorów i indoktrynując dzieci, aby donosiły na swoich rodziców. Z tego powodu chrześcijanie w Korei Północnej muszą być niezwykle dyskretni w swoich działaniach i wyrazach wiary. Jeśli chrześcijanin zostanie aresztowany, cała jego rodzina jest poddawana karze¹⁸².

WYBRANE INCYDENTY

KWIECIEŃ 2023 Władze w wiosce Tongam w prowincji Pyongan Południowy aresztowały grupę pięciu chrześcijan za ich działalność religijną i skonfiskowały kilkadziesiąt egzemplarzy Biblii. Chrześcijanie podobno odmówili wyrzeczenia się swojej wiary i ujawnienia pochodzenia Biblii¹⁸³.

MAJ 2023 Cała rodzina, w tym dwuletnie dziecko, została skazana na dożywocie za posiadanie Biblii¹⁸⁴.

MAJ 2023 Chrześcijanin przetrzymywany w ośrodku zatrzymań został pobity prawie na śmierć przez strażników więziennych po odkryciu, że modlił się w tajemnicy. Pomimo ataku, który prawie doprowadził do jego śmierci, mężczyzna nadal modlił się codziennie,

mimo że jego oddanie wierze powodowało, że strażnicy regularnie bili go pałką i kopalni¹⁸⁵.

KWIECIEŃ 2024 Spośród ponad 200 dezerterów z Korei Północnej repatriowanych z Chin w 2023 roku, osoby, które miały kontakt z chrześcijanami w Chinach, zostały wysłane do obozów więziennych. Bez wyjątku, każdy dezerter, u którego stwierdzono czytanie Biblii lub zetknięcie się z doktryną chrześcijańską, został skazany na ciężkie roboty¹⁸⁶.

MAJ 2024 Komisja Stanów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Wolności Religijnej (USCIRF) zarekomendowała, aby Departament Stanu USA ponownie uznał Koreę Północną za kraj szczególnego zaniepokojenia, w oparciu o stan wolności religijnej w kraju w 2023 roku¹⁸⁷.

STUDIUM PRZYPADKU

BARDZO ZŁE TRAKTOWANIE UCIEKINIERÓW CHRZEŚCIJAŃSKICH Z KOREI PÓŁNOCNEJ

Wyrażano obawy dotyczące losu uciekinierów odesłanych z Chin do Korei Północnej w październiku 2023 roku, mających kontakt z chrześcijanami podczas pobytu za granicą. Wszyscy zostali skierowani do obozów politycznych, znanych z surowego traktowania więźniów.

Większość odesłanych uciekinierów była w jakiś sposób osadzona w więzieniach, a według doniesień wielu z nich otrzymało złagodzone wyroki. Jednak nie dotyczyło to tych, którzy mieli kontakt z chrześcijaństwem – ich osadzenie w obozach politycznych oznaczało w praktyce dożywocie bez możliwości zwolnienia warunkowego.

Źródło, które rozmawiało z Daily NK, pozostając anonimowe ze względów bezpieczeństwa, wyjaśniło, że północnokoreańskie służby bezpieczeństwa opierają swoje przesłuchania odesłanych uciekinierów na aktach spraw przekazanych przez chińską policję. Jeśli w aktach pojawiają się wzmianki o religii, uciekinierzy nie mogą uniknąć skierowania do obozów, niezależnie od tego, jakie wyjaśnienia lub wymówki by podali.

Korea Północna jest powszechnie uważana za najgorszy kraj na świecie dla chrześcijan: system Songbun klasyfikuje obywateli według ich lojalności wobec państwa, a wierzący są automatycznie uznawani za „wrogich” i poddawani intensywnym prześladowaniom. Choć w całym kraju panuje masowe łamanie praw człowieka i opresja religijna, dotycząca wszystkie warstwy społeczne i grupy wyznaniowe, to szczególnie chrześcijanie i wyznawcy szamanistycznej religii Mugyo są na celowniku, jak podaje Departament Stanu USA.

Illyong Ju, północnokoreański uciekinier, który jest obecnie aktywistą, doniósł: „Mówi się, że zmuszają [odesłanych uciekinierów] do wcześniejszego wyjawienia informacji o pozostałych 1 000 osobach, które jeszcze nie zostały odesłane do Korei Północnej”. Dodał również, że wśród uciekinierów „muszą być osoby wierzące w Jezusa. Będą głosić Ewangelię, gdziekolwiek pójdą. Tak jak siostra Kim, która współpracuje ze mną, ewangelizowała osiem osób, będąc w północnokoreańskim więzieniu z powodu przymusowej repatriacji. Dlatego wierzymy, że osoby, które zostały przymusowo odesłane do Korei Północnej, staną się niesamowitymi ludźmi Bożymi, którzy powstaną przeciwko opresji reżimu północnokoreańskiego.”

Według Raportu o Wolności Religijnej na Świecie z 2023 roku, opublikowanego przez Departament Stanu USA, szacuje się, że od 50 000 do 70 000 Koreańczyków z Północy przebywa w obozach więziennych wyłącznie za bycie chrześcijanami.

Źródła: Seulkee Jang, “Repatriated N. Korean defectors who interacted with Christians sent to political prison camps”, *Daily NK*, 24th April 2024 <https://www.dailynk.com/english/repatriated-north-korean-defectors-interacted-christians-sent-political-prison-camps/> [accessed 24/07/24].

“North Korea”, *US State Dept 2023 Report on International Religious Freedom* <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/north-korea/> [accessed 25/07/24].

“The Unstoppable Gospel in North Korea”, *Persecution.org*, 11th April 2023 <https://www.persecution.org/2024/04/11/the-unstoppable-gospel-in-north-korea/> [accessed 24/07/24].

PROFIL KRAJU

PAKISTAN

Sierpniowe ataki tłumu na chrześcijan w dystrykcie Jaranwala w Pendżabie w 2023 roku, które doprowadziły do podpalenia ponad 25 kościołów¹⁸⁸, podkreśliły obawy co do nasilających się prześladowań¹⁸⁹. Badania wykazały, że „ataki terrorystyczne skierowane przeciwko mniejszościom religijnym i miejscom kultu znacznie wzrosły” w 2023 roku¹⁹⁰. Chrześcijanie byli wielokrotnie nękanymi, fałszywie oskarżeni, dyskryminowani w sądach, szkołach oraz w miejscach pracy. Relacje pojedynczych przypadków sugerują „wzrost liczby porwań, przymusowych małżeństw i konwersji nieletnich dziewcząt oraz młodych kobiet” pochodzących z chrześcijańskich i innych mniejszości religijnych¹⁹¹.

W sierpniu 2023 roku Senat Pakistanu przyjął ustawę zaostrzającą kary za obraźliwe uwagi skierowane przeciwko czczonym postaciom bliskim prorokowi islamu¹⁹². Zważywszy na powszechne nadużycia prawa o bluźnierstwie, proponowane przepisy budziły obawy. W marcu 2023 badania wykazały, że w latach 1987–2022 oskarżono o bluźnierstwo 2 120 osób, przy czym w tym okresie nasiliło się nadużywanie powiązanych przepisów¹⁹³. Ponad połowa spraw dotyczyła mniejszości, mimo że stanowią one 1,9 procent całej populacji.

W styczniu 2024 rząd federalny wycofał wymóg nauki islamu przez uczniów niemuzułmańskich. Program nauczania religii z 2023 roku umożliwił mniejszościom „głębsze zagłębienie się w tematy i treści związane z ich religią”¹⁹⁴. Jednak obserwatorzy praw człowieka zauważyli, że „treści religijne skierowane przeciwko mniejszościom” w programach nauczania i podręcznikach wzrosły, co stanowiło „szereg stałych i nowych wyzwania... w systemie edukacyjnym”¹⁹⁵.

Jako „najbiedniejsi z biednych” chrześcijanie są szczególnie podatni na prześladowania¹⁹⁶. Opisywani jako robotnicy pracujący w warunkach niewolniczych, chrześcijanie stanowią 20 procent pracowników cegielni, a w niektórych miejscach nawet do 80 procent¹⁹⁷. Wielu z nich jest narażonych na śmiertelne niebezpieczeństwo, nie mając dostępu do odpowiedniego sprzętu ochronnego.

WYBRANE INCYDENTY

STYCZEŃ 2023 Eksperti ONZ wyrazili zaniepokojenie zgłaszanym wzrostem liczby porwań oraz przymusowych małżeństw i konwersji nieletnich dziewcząt i młodych kobiet pochodzących z chrześcijańskich i innych mniejszości religijnych w Pakistanie, wzywając do podjęcia natychmiastowych działań mających na celu ograniczenie tego zjawiska i zapewnienie sprawiedliwości ofiarom¹⁹⁸.

SIERPIEŃ 2023 Ponad 25 kościołów i 80 domów należących do chrześcijan zostało podpalonych, gdy tłum liczący tysiące ludzi, uzbrojony w materiały wybuchowe i inne rodzaje broni, ruszył z pogromem w dystrykcie Jaranwala w Pendżabie¹⁹⁹ (zob. studium przypadku na s. 35).

MARZEC 2024 Zjednoczony Kościół Prezbiteriański w Gujar Khan, niedaleko Islamabadu, został strawiony przez pożar dzień przed Wielkanocą. Policja podała, że pożar był spowodowany zwarcieniem elektrycznym, ale 500 chrześcijan zebrało się przed kościołem, wzywając władze do przesłuchania lokalnego biznesmena, Sheikha Ahmada. Właściciel powstającego centrum handlowego, pan Ahmad, sprzeciwiał się namiotom policyjnym i barykadom ustawionym w okolicy w ramach zabezpieczeń na Wielki Piątek²⁰⁰.

MAJ-CZERWIEC 2024 73-letni chrześcijanin Nazir Gill Masih z Sargodha zmarł wskutek odniesionych obrażeń po tym, jak został zlinczowany przez tłum liczący tysiące osób. Tłum oskarżył pana Masiha o zbezczeszczenie Koranu, a jego dom i fabryka butów zostały podpalone. Doniesienia sugerowały, że incydent był motywowany rywalizacją biznesową i osobistymi konfliktami. Przemoc wywołała masową ucieczkę chrześcijan z tej okolicy²⁰¹.

ARABIA SAUDYJSKA

Zdjęcie: Richard Martel

Islam jest oficjalną religią Arabii Saudyjskiej, a Ustawa Zasadnicza o Ustroju Państwa z 1992 roku ustanawia Koran i Sunnę jako „formalną” konstytucję. System prawny opiera się na interpretacjach prawa szariatu według szkoły Hanbali²⁰². Wolność religijna nie jest chroniona prawem, które penalizuje działania podważające religię albo władzę króla lub księcia koronnego. Prawo zabrania promowania ateistycznych przekonań, podważania zasad islamu, publikowania treści sprzecznych z prawem islamskim, publicznego sprawowania kultu nieislamskiego, wystawiania symboli nieislamskich, nawracania muzułmanów na inne religie i prozelityzmu przez niemuzułmanów²⁰³.

Przejście z islamu na chrześcijaństwo jest surowo zabronione. Mężczyźni, u których stwierdzono konwersję, są zmuszani do opuszczenia domów, a kobiety są narażone na uwięzienie i przemoc w rodzinie. Konwertyci mogą być

ofiarami zabójstw honorowych. Większość saudyjskich chrześcijan ukrywa swoją wiarę nawet przed rodziną, obawiając się represji²⁰⁴.

Podobnie zagraniczni chrześcijanie napotykają poważne ograniczenia. Imigranci nie mogą ewangelizować muzułmanów ani organizować nabożeństw, a naruszenia tych zakazów mogą prowadzić do zatrzymania i deportacji. Nieoficjalny spis powszechny przeprowadzony przez Wikariat Apostolski Arabii Północnej wykazał, że liczba katolików w Arabii Saudyjskiej wynosi 1,5 miliona, głównie są to zagraniczni pracownicy z Indii i Filipin. Migranci już wcześniej narażeni z powodu swojej etniczności i niskiego statusu społecznego, mogą dodatkowo doświadczać prześladowań ze względu na swoją chrześcijańską wiarę, zwłaszcza jeśli przeszli z islamu na chrześcijaństwo²⁰⁵.

WYBRANE INCYDENTY

MAJ 2023 Instytut Monitorowania Pokoju i Tolerancji Kulturowej w Edukacji Szkolnej (IMPACT-se) opublikował raport, który wykazał, że „prawie wszystkie przykłady przedstawiające chrześcijan i Żydów w negatywnym świetle” zostały usunięte z najnowszych saudyjskich podręczników. Jednak niektóre przypadki tego rodzaju nadal występują²⁰⁶.

PAŹDZIERNIK 2023 Wikariaty Apostolskie Północnej i Południowej Arabii świętowały 1500. Rok Jubileuszowy św. Arethasa i jego Towarzyszy z nadzieją, że umocni to wiarę chrześcijan żyjących dziś w regionie²⁰⁷.

STYCZEŃ 2024 Open Doors w swoim Światowym Indeksie Prześladowań podało, że kobieta, która przeszła z islamu na chrześcijaństwo, została pobita, zamknięta w swoim pokoju, werbalnie znieważana i zmuszona do poślubienia muzułmanina po tym, jak jej rodzina odkryła chrześcijańskie wiadomości na jej telefonie²⁰⁸.

MAJ 2024 Raport Komisji Stanów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Wolności Religijnej (USCIRF) na 2024 rok zarekomendował, aby Departament Stanu USA ponownie uznał Arabię Saudyjską za Kraj Szczególnej Troski, na podstawie stanu wolności religijnej w kraju w 2023 roku²⁰⁹.

PROFIL KRAJU

SUDAN

Wojna domowa, która wybuchła 15 kwietnia 2023 roku, wywołała falę przemocy i przesiedleń, która dotknęła wszystkie społeczności w Sudanie. Kilka znaczących kościołów znalazło się wśród obiektów religijnych zaatakowanych w pierwszych tygodniach wojny²¹⁰. Wiele kościołów w regionie Chartumu i innych miejscach zostało natychmiast zajętych przez siły zbrojne²¹¹. Do połowy maja obejmowało to Katedrę Koptyjską Panny Marii oraz Katedrę Episkopalną Wszystkich Świętych, obie w Chartumie²¹². W kolejnych miesiącach zamknięto do 165 kościołów, a inne zostały zniszczone²¹³.

Na początku 2024 roku obserwatorzy praw człowieka zaczęli opisywać kryzys przesiedleń wewnętrznych w Sudanie jako „największy na świecie”²¹⁴ – ONZ ogłosiło, że rekordowa liczba dzieci cierpi z powodu niedożywienia z powodu niedoboru żywności²¹⁵. Do tego czasu Kościół, który przed konfliktem stanowił 5 procent populacji (2,4 miliona), „zaczął zanikać”²¹⁶. Choć wielu chrześcijan wyemigrowało do swoich ojczystych krajów w Sudanie Południowym, źródła kościelne informowały, że wierni stanowili większość spośród 750 000 lub więcej osób, które schroniły się w Górach Nubijskich²¹⁷.

W ciągu dwóch lat poprzedzających wojnę domową, reżim, który doszedł do władzy w wyniku zamachu stanu w październiku 2021 roku, zaczął odwracać proces „liberalizacji i wolności religijnej”²¹⁸ zapoczątkowany przez rząd przejściowy. Rząd przejściowy (2019–2021) przywrócił Boże Narodzenie jako święto państwowe²¹⁹, wystosował przeprosiny za długotrwałe prześladowania chrześcijan w kraju²²⁰ i zniósł karę śmierci za apostazję²²¹. Wszystko to zmieniło się po zamachu stanu, gdy zaczęły pojawiać się doniesienia o aresztowaniach chrześcijan za rzekome naruszenia przepisów antyapostazyjnych²²².

WYBRANE INCYDENTY

GRUDZIEŃ 2022 Kościół Chrystusa w Dawce w stanie Gedaref został spalony. Lokalne media obwiniły za pożar żołnierza Sił Zbrojnych Sudanu. Przywódcy kościelni złożyli przeciwko niemu sprawę sądową²²³.

KWIECIEŃ 2023 Początek wojny domowej wywołał ataki na znaczące kościoły w regionie Chartumu. Kościół Koptyjski św. Girgisa w Starym Omdurmanie został zaatakowany podczas nabożeństwa niedzielnego. Trzech wiernych i strażnik zostali postrzeleni, a lokalny biskup został poważnie ranny. Siły wojskowe zajęły Katedrę Koptyjską Panny Marii, niszcząc budynki i siłą wyganiając miejscowego biskupa i innych duchownych. Tydzień później zaatakowali Katedrę Episkopalną Wszystkich Świętych w Chartumie. Wiele innych kościołów w stolicy zostało zajętych już pierwszego dnia konfliktu. Tego samego dnia bombowce zaatakowały Dom Biskupi Katolickiego w El Obeid. Biskup schronił się w sąsiedniej katedrze²²⁴.

LISTOPAD 2023 Kościół Prezbiteriański w Omdurmanie został trzykrotnie ostrzelany, co spowodowało poważne zniszczenia. Wszystko wewnątrz zostało zniszczone. Kilka osób, które znajdowały się na terenie kościoła, nie odniosło obrażeń²²⁵.

STYCZEŃ 2024 Biskup Yunan Tombe z El Obeid został zatrzymany tuż przed centrum miasta przez ekstremistów. Nazywając go niewiernym, zabrali jego krzyż pectoralny i pierścień biskupi²²⁶.

STUDIUM PRZYPADKU

DZIELNICA CHRZEŚCIJAŃSKA W PAKISTANIE POCHŁONIĘTA PRZEZ PŁOMIENIE

16 sierpnia 2023 roku to dzień, który „będzie wiecznie prześladował” chrześcijan z Jaranwala, w prowincji Pendżab w Pakistanie i poza nią.

W ciągu 12 godzin w Jaranwala oraz w dziewięciu dzielnicach z przewagą chrześcijańską zbezczeszczono 26 kościołów i innych miejsc kultu, a domy ponad 80 chrześcijan zostały spalone.

Wobec doniesień, że ataki były zaplanowane i opierały się na szeroko zakrojonych informacjach wywiadowczych dotyczących lokalizacji kościołów i domów chrześcijan w regionie, Konferencja Episkopatu Pakistanu opisała te wydarzenia jako „najgorszy incydent wymierzony w chrześcijan” w historii tego kraju.

Wczesnym rankiem lokalne meczety użyły swoich głośników, aby rozgłaszać oskarżenia o bluźnierstwo przeciwko dwóm chrześcijanom, Rocky'emu i Raja Masihowi z Jaranwala.

Niepiśmienni bracia zostali oskarżeni o zbezczeszczenie Koranu. Podarte strony znaleziono w chrześcijańskiej dzielnicy Jaranwala, wraz ze zdjęciami braci i ich danymi kontaktowymi.

Niedługo potem ponad tuzin ludzi zjawił się w domu braci. Ich siostra, Sadia Sahil, oświadczyła: „Groźono nam, mówiąc, że nas spalą wraz z naszym domem”. Wyjaśniła, że jej mąż uratował ich ośmiomiesięczną córkę tuż przed podpaleniem domu.

Do godziny 8 rano tego dnia zebrał się tłum liczący 2000 osób, który ruszył w stronę miasta, zmuszając chrześcijan do ucieczki. Wielu napastników miało rzekomo pochodzić z grupy bojowników Tehreek-e-Labbaik. W ciągu godziny napastnicy, uzbrojeni w broń palną i materiały wybuchowe, zaczęli podpalać kościoły w regionie. Media społecznościowe były pełne filmików pokazujących ławki i święte przedmioty wyrzucane z kościołów, podpalane i niszczone. Nagrania z cmentarza pokazywały zniszczone nagrobki w kształcie krzyża.

Niektórzy lokalni muzułmanie odmówili wpuszczenia tłumy do swoich wiosek. Znaczący mieszkaniec Nazim Zafar Iqbal zwołał młodzież z 238 Pathan Chak, aby zablokować drogę napastnikom. Powiedział im: „Wracajcie z powrotem. W przeciwnym razie sytuacja się zaostrzy. Aby dotrzeć do kościoła we wsi, będziecie musieli zostawić tu trupy, a te trupy nie będą należeć tylko do nas”.

W kolejnych dniach czołowi politycy, w tym Tymczasowy Premier Pakistanu Anwaar-ul-Haq Kakar, odwiedzili Jaranwala, aby wyrazić solidarność z ofiarami. Rząd Pendżabu zatwierdził odszkodowania w wysokości 2 milionów ₹ (około 5 660 funtów brytyjskich) dla każdej z dotkniętych rodzin w Jaranwala.

Władze zostały oskarżone o brak reakcji w celu powstrzymania ataków. W lutym 2024 roku Sąd Najwyższy Pakistanu odrzucił raport władz dotyczący ich reakcji na atak. Sędzia naczelny Qazi Faez powiedział, że dokument nadaje się „do wyrzucenia do kosza”.

Biskup Indrias Rehmat z Faisalabadu wyraził rozczarowanie w obliczu doniesień o stopniowym zwalnianiu wielu z 300 aresztowanych osób. Powiedział: „Chcemy sprawiedliwości. Sprawcy muszą zostać postawieni przed sądem”.

Źródła: “Caretaker PM visits Jaranwala, expresses solidarity with Christian families”, *Ary News*, 21st August 2023 <https://arynews.tv/caretaker-pm-visits-jaranwala-expresses-solidarity-with-christians/> [accessed 17/07/24].

Persecuted Yet Again (Lahore and London: National Commission for Justice & Peace with Aid to the Church in Need (UK), January 2024).

Nasir Iqbal, “SC rejects police report on Jaranwala attacks”, *Dawn*, 14th February 2024 <https://www.dawn.com/news/1814050> [accessed 21/06/24].

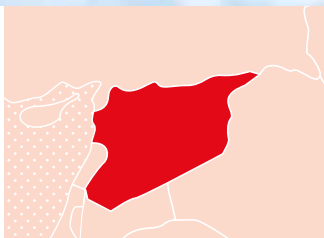
John Pontifex, “Bishop praises Supreme Court’s commitment to justice for Jaranwala victims”, *ACN (UK) News*, 21st February 2024 <https://acnuk.org/news/pakistan-bishop-praises-supreme-courts-commitment-to-justice-for-jaranwala-victims/> [accessed 05/05/24].

John Pontifex, “Parishioners gather for Mass outside their torched church”, *ACN (UK) News*, 22nd August 2023 <https://acnuk.org/news/pakistan-parishioners-gather-for-mass-outside-their-torched-church/> [accessed 05/05/2024].

John Pontifex, “Still no justice for Jaranwala victims – bishop”, *ACN (UK) News*, 9th April 2024 <https://acnuk.org/news/pakistan-still-no-justice-for-jaranwala-victims-bishop/> [accessed 21/06/24].

Pomoc ACN dla ofiar

Choć wojna domowa w Syrii dotknęła wszystkie wyznania, grupy etniczne i inne społeczności, to pod względem przemieszczeń i migracji wspólnota chrześcijańska została dotknięta w sposób „nieproporcjonalny”²²⁷. Chrześcijanie, którzy przed rozpoczęciem wojny w 2011 roku liczyli ponad 1,5 miliona²²⁸, zostali zredukowani do zaledwie 250 000²²⁹, w obliczu rosnących obaw o samo przetrwanie Kościoła w niektórych częściach kraju²³⁰.

Na północy Syrii zmniejszające się grupy chrześcijańskie stawiają czoła różnym presjom. W północno-zachodniej guberni Idlib islamistyczna grupa Hayat Tahrir Al-Sham (HTS) ogłosiła koniec prześladowań chrześcijan, na przykład pozwalając na ponowne otwarcie zamkniętego od 10 lat Apostolskiego Kościoła Ormiańskiego św. Anny²³¹. Jednak HTS nadal zakazywało praktyk religijnych i zajmowało mienie, przekształcając w niektórych przypadkach budynki w meczety²³². Duchowni opowiadali o próbach wymazywania symboli chrześcijańskich z kościołów i klasztorów. Liczba chrześcijan w regionie Idlib spadła z liczby 20 000 wiernych do zaledwie 600²³³, a w niektórych obszarach „zblizali się do wyginięcia”²³⁴. Trzęsienie ziemi w lutym 2023 roku wywołało dalsze fale migracji²³⁵.

W Al-Hassake w północno-wschodniej Syrii eskalacja ataków tureckich²³⁶ i obawy o bezpieczeństwo poważnie utrudniły odbudowę wspólnoty chrześcijańskiej. Starsi duchowni informują, że obecnie nie ma już asyryjskich chrześcijan w 30 wioskach wcześniej zajmowanych przez Daesh (ISIS)²³⁷.

W 70 procentach²³⁸ kraju kontrolowanych przez rząd Assada państwo ogłosiło politykę prochrześcijańską. Jednak masowa migracja z ostatniej dekady, wywołana ekstremalnymi prześladowaniami chrześcijan, nadal postępuje, głównie z powodu poważnych trudności ekonomicznych. Chrześcijanie w Aleppo, wcześniej liczący 250 000 osób (12 procent populacji regionu), spadli do 30 000 (1,4 procent), jak podaje nuncjusz apostolski w Syrii, kardynał Mario Zenari. W kwietniu 2024 roku poinformował, że 500 syryjskich chrześcijan opuszcza Syrię każdego dnia. Powiedział: „Widzimy, jak umierają kościoły”²³⁹.

WYBRANE INCYDENTY

GRUDZIEŃ 2022 Chrześcijanie w Idlib zgłosili, że HTS wciąż w znacznym stopniu ograniczał nabożeństwa bożonarodzeniowe, ograniczając modlitwy do sal kościelnych i zakazując bicia dzwonów²⁴⁰.

GRUDZIEŃ 2022 Opisując wizytę w Archidiecezji Hassaké-Nisibi, syryjski katolicki patriarcha Ignace Joseph III Younan powiedział, że liczba chrześcijan spadła z 100 000 w latach 70. do mniej niż 20 000. Dodął: „To stanowi najpoważniejsze zagrożenie dla naszego przetrwania na tej ziemi”²⁴¹.

MARZEC 2023 Chrześcijańska społeczność w północnej Syrii została „nieodwracalnie zniszczona”.²⁴² Obszary wcześniej kontrolowane przez dżihadystów oraz inne zajęte przez siły wspierane przez Turcję zostały prawie całkowicie opustoszałe z rdzennej populacji chrześcijańskiej. Liczba chrześcijan w Raqqā zmniejszyła się z 11 000 w 2011 roku do zaledwie 100. W tym samym okresie chrześcijanie w Deir ez-Zor, których wcześniej było prawie 5 000, praktycznie zniknęli, a liczba asyryjskich chrześcijan w Dolinie Khabour spadła z 15 000 do mniej niż 1 000²⁴³.

WRZESIEŃ 2023 Zdesperowani chrześcijanie w Syrii i Libanie, cierpiący z powodu skrajnego ubóstwa, „nie mają już zaufania do swojego kraju” i „nie widzą światełka w tunelu”, jak powiedział melchicki grekokatolicki patriarcha Youssef Absi. Dodął: „Robimy wszystko, co w naszej mocy, aby pomóc naszym wiernym, zapewnić im podstawowe usługi... Bez wsparcia nie będziemy w stanie ich przekonać do pozostania”. Patriarcha powiedział, że sytuacja mogłaby się poprawić, gdyby Zachód zniósł sankcje²⁴⁴.

LISTOPAD 2023 Nazira Gawriya, współprzewodnicząca Partii Zjednoczenia Syryjskiego, stwierdziła, że chrześcijanie są zagrożeni odrodzeniem się Daesh, zwłaszcza na północnym wschodzie. Powiedziała, że Daesh może wykorzystać osłabienie bezpieczeństwa Syrii spowodowane eskalacją ataków ze strony Turcji. Pani Gawriya stwierdziła, że obecność chrześcijan w kraju, już znacznie zmniejszona, stoi w obliczu egzystencjalnego zagrożenia z powodu przesiedleń wywołanych przemocą²⁴⁵.

PROFIL KRAJU

TURCJA

Ogłoszenie w sierpniu 2020 roku, że Hagia Sophia i Muzea Chora w Stambule — które zostały zbudowane jako kościoły chrześcijańskie — zostaną oficjalnie przekształcone w meczety, wywołało wielkie kontrowersje. Chociaż plany dotyczące Hagii Sophii zostały zrealizowane, projekt Chora został wstrzymany po wyrażeniu obaw przez Komitet Światowego Dziedzictwa UNESCO²⁴⁶. Jednak w maju 2024 roku modlitwy islamskie zostały wznowione w dawnej cerkwi Chora.

Obecne interpretacje prawne traktatu z Lozanny z 1923 roku przyznają status mniejszości prawnej tylko Apostolskim Ormianom Prawosławnym, Grekom Prawosławnym i Żydom. Pomimo ich specjalnego statusu, nie posiadają oni tożsamości prawnej i nie mogą korporacyjnie nabywać ani posiadać nieruchomości ani dochodzić swoich praw w sądzie. To samo dotyczy innych grup mniejszościowych, w tym katolików i protestantów. Obecnie te grupy mogą posiadać nieruchomości jedynie poprzez odrębne fundacje.

Pomimo tych ograniczeń w październiku 2023 roku oficjalnie otwarto Syryjsko-Prawosławny Kościół św. Efrema, pierwszy nowy kościół zbudowany za zgodą rządu od założenia współczesnej Turcji, w obecności prezydenta Recepta Erdoğan. Źródła kościelne w kraju poinformowały ACN, że są również oznaki, że rząd wyda pozwolenia na budowę kolejnych nowych kościołów.

Wspólnoty chrześcijańskie wciąż napotykać również pewne ograniczenia dotyczące kształcenia duchowieństwa. Wspólnoty protestanckie nie mogą kształcić duchowieństwa w kraju i w dużej mierze polegają na duchownych z zagranicy²⁴⁷. Seminarium Halki Kościoła Grekokatolickiego jest zamknięte od ponad pół wieku²⁴⁸, podobnie jak Kościół Ormiański wysyła kandydatów do kapłaństwa za granicę na studia.

Zniesienie trudności biurokratycznych uniemożliwiających powrót chrześcijan, którzy wyemigrowali z Turcji, zostało pochwalone przez ojca Gabriela Akyuza z Syryjsko-Prawosławnego Kościoła 40 Męczenników w Mardinie. Złożył on hołd prezydentowi Turcji Erdoğanowi i rządowi AKP, zauważając, że „najwyższe władze państwowe [dają] zapewnienia Asyryjczykom, że mogą bezpiecznie wrócić do swojego kraju”²⁴⁹. Jednak obawy ożyły po tym, jak w listopadzie 2023 roku 91-letnia powracająca Syryjka Ortodoksyjna, Gevriye Akgüç, została zastrzelona w Anhil, Mardin²⁵⁰.

Image: Roman Odintsov

WYBRANE INCYDENTY

STYCZEŃ 2024 Dwóch uzbrojonych mężczyzn zabiło mężczyznę podczas Mszy Świętej w kościele Santa Maria w Stambule. Wujek zabitego mężczyzny powiedział, że ofiarą był 52-letni katechumen. Daesh (ISIS) przyznało się do odpowiedzialności za morderstwo²⁵¹.

LUTY 2024 Ministerowi Edukacji Yusufowi Tekinowi zostały przesłane pisemne pytania dotyczące podręcznika wysłanego do wszystkich szkół, który stwierdzał, że obchodzenie chrześcijańskich świąt jest zabronione²⁵².

KWIECIEŃ 2024 Chrześcijanie byli oburzeni, gdy zabytkowy kościół św. Marii w wiosce Goydun, w prowincji Sivas, został wystawiony na sprzedaż za 16 milionów zł (ok. 500 000 USD). Dziewiętnastowieczny kościół sprzedawała lokalna mieszkanka Hatice Akay, której rodzina nabyła go po ludobójstwie Ormian. Zarejestrowany jest jako chronione dziedzictwo kulturowe, więc jego sprzedaż powinna być nielegalna²⁵³.

MAJ 2024 W poniedziałek 6 maja wznowiono islamskie modlitwy w historycznym kościele Chora. Prezydent Erdoğan przewodniczył ceremonii otwarcia za pośrednictwem łącza wideo. Kościół z IV wieku został po raz pierwszy przekształcony w meczet w 1511 roku, po upadku Konstantynopola. W 1945 roku przekształcono go w muzeum ze względu na historycznie znaczące mozaiki i freski z późnego okresu bizantyjskiego. Chora jest miejscem światowego dziedzictwa UNESCO²⁵⁴.

CZERWIEC 2024 Sprawa sądowa ujawniła, że agencja wywiadowcza Milli İstihbarat Teşkilatı potajemnie monitorowała członków wspólnot protestanckich, przez kilka lat oznaczali pliki zagranicznych duchownych kodem N-82. To identyfikowało duchowieństwo jako zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego, co w praktyce utrudniało ponowny wjazd do kraju²⁵⁵.

PROFIL KRAJU

WIETNAM

Wietnam był nierówny i niespójny w realizacji wolności religijnej. Mimo że podjęto kroki w celu ułatwienia rejestracji grup religijnych (zob. grudzień 2023), niektóre z nich nadal doświadczają trudności z rejestracją²⁵⁶. Dekret 95 – zestaw wytycznych do jednolitego wdrażania Ustawy z 2018 roku o wierzeniach i religii, który powinien ułatwić rejestrację kościołów – został skrytykowany za umożliwienie lokalnym władzom zawieszania działalności religijnej z powodu nieokreślonych „poważnych naruszeń” bez podawania przyczyn²⁵⁷.

Etniczne grupy chrześcijańskie w górach Wietnamu nadal były prześladowane, a incydenty obejmowały zakłócanie nabożeństw lub gorsze (zob. marzec 2024). Nacisk na zamknięcie niezarejestrowanych grup w tym regionie trwa, a szczególnie intensywne są działania mające na celu zlikwidowanie kościoła etnicznych H'Mong, założonego przez pastora Dương Văn Minh²⁵⁸.

Wciąż występują napięcia związane z budynkami religijnymi, które zostały przejęte przez państwo od 1954 roku. Mimo że wydano bardziej współczesne dyrektywy dotyczące zwrotu tych budynków grupom religijnym lub innemu kompetentnemu organowi, gdy nie były właściwie wykorzystywane, niektóre władze nadal pozwalały stronom trzecim wykorzystywać mienie grup religijnych²⁵⁹.

Jednak Kościół katolicki zauważył ocieplenie relacji z państwem: znaczący przełom miał miejsce, gdy jego praca podczas epidemii COVID-19 (np. dystrybucja żywności) zyskała szacunek władz²⁶⁰. Relacje nadal się rozwijają, a w 2024 roku arcybiskup Marek Zalewski został pierwszym rezydentem Papieskiego Przedstawiciela w kraju od 1975 roku. Poprawa relacji wzbudziła spekulacje, że papież Franciszek może być pierwszym papieżem, który odwiedzi Wietnam.

WYBRANE INCYDENTY

LISTOPAD 2023 Ksiądz Joseph Nguyễn Văn Hội, przełożony wspólnoty Redemptorystów w Hanoi, zaapelował o zwrot budynków klasztornych przejętych po przejęciu władzy przez komunistów. Budynki nowicjatu i ośrodka studiów są obecnie wykorzystywane przez szpital Đống Đa. Ksiądz Văn Hội powiedział: „Budynek został pierwotnie zbudowany jako nasz klasztor i jest całkowicie nieodpowiedni do funkcjonowania jako szpital²⁶¹.”

GRUDZIEŃ 2023 Kościół Pełnej Ewangelii Wietnamu, który ma ok. 11 000 członków, został formalnie uznany za organizację religijną. Założony w 1990 roku, uzyskał licencję na działalność w 2018 roku²⁶².

STYCZEŃ 2024 Nay Y Blang, którego dom w prowincji Phú Yên był wykorzystywany jako miejsce spotkań dla Central Highlands Evangelical Church of Christ, został skazany na cztery lata i sześć miesięcy więzienia za „gromadzenie sił, dzielenie bloku jedności narodowej, podżeganie do secesji, samorządności i ustanawianie odrębnego państwa dla mniejszości etnicznych w Central Highlands” podczas spotkań religijnych w jego domu. Według rodziny nie miał obrońcy na swoim procesie. W podobnej sprawie Rian Thih został uwięziony w prowincji Gia Lai²⁶³.

MARZEC 2024 Policja zatrzymała trzech członków Kościoła domowego w wiosce Ea Khit, prowincja Đắk Lắk, w Central Highlands, w czwartek 4. Y Qui Bdap, jego syn Y Nãm Bkrông i jego bratankowie Y Kic zostali zwolnieni po tygodniu w więzieniu²⁶⁴.

KWIECIEŃ 2024 Arcybiskup Paul Gallagher, sekretarz Stolicy Apostolskiej ds. stosunków z państwami i organizacjami międzynarodowymi, spędził sześć dni w kraju, spotykając się z ministrem spraw zagranicznych Bùi Thanh Sơn i premierem Phạm Minh Chính²⁶⁵.

PRZYPISY KOŃCOWE

GŁÓWNE USTALENIA

- 1 John Pontifex, "Christians in Pakistan suffer plight", *Catholic Herald*, 21st May 2023 <https://catholicherald.co.uk/christians-in-pakistan-suffer-plight/> [accessed 17/07/24].
- 2 "Harassment of religious groups returned to peak level in 2021", *Pew Research Center*, 5th March 2023 <https://www.pewresearch.org/religious-landscape-study/2024/03/05/harassment-of-religious-groups-returned-to-peak-level-in-2021/> [accessed: 17/07/24]. Data for 2021 shows Christians harassed in 160 countries, with Muslims harassed in 141 countries.
- 3 Filipe d'Avillez and John Newton, "One out of every seven Christians is experiencing persecution", says Pope," *ACN (UK) News*, 10th January 2023 <https://acnuk.org/news/vatican-one-out-of-every-seven-christians-is-experiencing-persecution-says-pope/> [accessed 17/07/24].
- 4 Open Doors, *World Watch List 2024* <https://www.opendoors.org/en-US/persecution/countries/> [accessed 17/07/24].
- 5 Chinedu Asadu, "Jihadis from Africa's Sahel have crossed Nigeria's north, a new report says. A lot is at stake", *AP*, 19th June 2024 <https://apnews.com/article/nigeria-sahel-africa-jihadi-extremism-benin-cd845a1a320e6083688408afc923381f> [accessed 17/07/24].
- 6 *USCIRF 2024 Annual Report*, p 31 <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2024-05/USCIRF%202024%20Annual%20Report.pdf> [accessed 17/07/24].
- 7 "Izmir: teachers and citizens on the streets against imams in schools", *Asia News*, 28th June 2023 <https://www.asianews.it/news-en/izmir-teachers-and-citizens-on-the-streets-against-imams-in-schools-58684.html> [accessed 17/07/24].
- 8 "World's worst displacement crisis: Record numbers of children seek life-saving care in Sudan", *UNICEF*, 9th February 2024 <https://www.unicef.ch/en/current/news/2024-02-09/world-s-worst-displacement-crisis-record-numbers-children-seek-life-saving> [accessed 17/07/24].
- 9 ACN, "Nigeria", *Religious Freedom in the World Report 2023* <https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2023/nigeria> [accessed 18/06/24].
- 10 *Ibid.*
- 11 Tom Gould, "Islamic State Mozambique's war on the church", *Zitamar News*, 22nd March 2024 <https://www.zitamar.com/islamic-state-mozambiques-war-on-the-church/> [accessed 18/06/2024].
- 12 *Ibid.*
- 13 ACN Church sources in Sudan.
- 14 ACN, "Nigeria", *Religious Freedom in the World Report 2023*, *op. cit.*
- 15 "Nigeria", *USCIRF 2024 Annual Report*, pp. 36-7 <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2024-05/USCIRF%202024%20Annual%20Report.pdf>; "Nigerian Catholics shocked by public admission of religious discrimination in Kaduna", *ACN (Intl)*, 15th June 2023 <https://acninternational.org/admission-of-religious-discrimination-in-kaduna-nigeria> [all sites accessed 17/07/24].
- 16 Amy Balog, "No justice for 300 people massacred on Christmas Eve," *ACN (UK) News*, 18th January 2024 <https://acnuk.org/news/nigeria-no-justice-for-300-people-massacred-on-christmas-eve>; Daniel Beurthe, "Easter massacre – Extremists kill 10, including pregnant woman and unborn baby", *ACN (UK) News*, 10th April 2024 <https://acnuk.org/news/nigeria-easter-massacre-extremists-kill-10-including-pregnant-woman-and-unborn-baby> [all sites accessed 18/06/24].
- 17 ACN, "Eritrea", *Religious Freedom in the World Report 2023* <https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2023/eritrea> [accessed 17/07/24].
- 18 ACN sources.
- 19 Patrizia Caiffa, "Card. Zenari (Nuncio): 'Syria has fallen out of the headlines. Forgotten by news media and by the international community'", *Sir*, 10th April 2024 <https://www.agensir.it/mondo/2024/04/10/card-zenari-nuncio-syria-has-fallen-out-of-the-headlines-forgotten-by-news-media-and-by-the-international-community/> [accessed 23/04/24].
- 20 "Iraqi Christian leaders join UN conference on investigations into ISIS' targeted genocide of Christians", *The Christian Post*, 5th September 2023 <https://www.christianpost.com/news/un-team-speaks-on-isis-targeted-genocide-of-iraqs-christians.html> [accessed 17/07/24].
- 21 See "Iran" entry on p. 24 of this report.
- 22 "The Ultimate Election Year: All the Elections Around the World in 2024", *Time*, 28th December 2023 <https://time.com/6550920/world-elections-2024/> [accessed 17/07/24].
- 23 "2024 Global Forecast A World Dividing", *Center for Strategic & International Studies*, January/February 2024 <https://features.csis.org/global-forecast-2024/index.html> [accessed: 17/07/24].
- 24 *Ibid.*
- 25 Robert P George, "Christians face abuse around the globe", *CNN*, 3rd July 2014 <https://edition.cnn.com/2014/07/03/opinion/george-christian-persecution/index.html> [accessed 17/07/24].

PROFILE KRAJÓW

- 26 "10 Conflicts to Watch in 2023", *International Crisis Group*, 1st January 2023 <https://www.crisisgroup.org/global/10-conflicts-watch-2023> [accessed 28/05/24].
- 27 "Burkina Faso Fact Sheet", *UN Refugee Agency*, 29th February 2024 <https://reporting.unhcr.org/burkina-faso-factsheet-7974> [accessed 28/05/24].
- 28 "Sahel situation", *UN Refugee Agency*, April 2024 <https://reporting.unhcr.org/operational/situations/sahel-situation> [accessed 28/05/24].
- 29 "UNICEF reports surge in violence against children in Africa's central Sahel", *United Nations*, 29th May 2024 <https://news.un.org/en/story/2024/05/1150396> [accessed 17/07/24].
- 30 "Addressing gender-based violence in the Central Sahel", *ReliefWeb*, 5th December 2023 <https://reliefweb.int/report/burkina-faso/addressing-gender-based-violence-central-sahel> [accessed 28/05/24].
- 31 "10 Conflicts to Watch in 2023", *op. cit.*; Amy Balog, "Emergency aid for Christians forced out of their homes by jihadists", *ACN (UK) News*, 9th February 2024 <https://acnuk.org/news/burkina-faso-emergency-aid-for-christians-forced-out-of-their-homes-by-jihadists> [accessed 08/07/24].
- 32 "Burkina Faso Fact Sheet", *UN Refugee Agency*, *op. cit.*
- 33 Stephanie Savell, "US Security Assistance to Burkina Faso Laid the Groundwork for a Coup", *Foreign Policy*, 3rd February 2022 <https://foreignpolicy.com/2022/02/03/burkina-faso-coup-us-security-assistance-terrorism-military> [accessed 08/07/24].
- 34 "Burkina Faso: Horror-stricken after massacre", *ACN (Intl)*, 15th June 2021 <https://acninternational.org/burkina-faso-horror-stricken-after-massacre> [accessed 28/05/24].
- 35 Amy Balog, "'Faith has grown' despite killings", *ACN (UK) News*, 1st March 2024 <https://acnuk.org/news/burkina-faso-faith-has-grown-despite-killings> [accessed 28/05/24].
- 36 John Newton, "Jihadist terror escalating as two children murdered and Christians forced out", *ACN (UK) News*, 20th November 2023 <https://acnuk.org/news/burkina-faso-jihadist-terror-escalating-as-two-children-murdered-and-christians-forced-out> [accessed 28/05/24].
- 37 Amy Balog, "Will we survive another 24 hours?", *ACN (UK) News*, 23rd August 2023 <https://acnuk.org/news/burkina-faso-will-we-survive-another-24-hours/> [accessed 28/05/24].
- 38 Amy Balog, "Emergency aid for Christians forced out of their homes by jihadists", *ACN (UK) News*, 9th February 2024 <https://acnuk.org/news/burkina-faso-emergency-aid-for-christians-forced-out-of-their-homes-by-jihadists> [accessed 28/05/24].
- 39 Newton, "Jihadist terror escalating as two children murdered and Christians forced out", *op. cit.*
- 40 Amy Balog, "15 killed in attack on Catholic Church", *ACN (UK) News*, 26th February 2024 <https://acnuk.org/news/burkina-faso-15-killed-in-attack-on-catholic-church> [accessed 28/05/24].
- 41 Amy Balog, "Catechist kidnapped and killed", *ACN (UK) News*, 19th April 2024 <https://acnuk.org/news/burkina-faso-catechist-kidnapped-and-killed>; Jude Atemanke, "Catechist Murdered in Burkina Faso Showed 'remarkable dedication' in Over 20 Years of Church Service: Catholic Priest", *ACI Africa*, 24th April 2024 <https://www.aciafrica.org/news/10809/catechist-murdered-in-burkina-faso-showed-remarkable-dedication-in-over-20-years-of-church-service-catholic-priest> [accessed 28/05/24].
- 42 198 between the beginning of the conflict and September 2023.
- 43 "With nearly 200 destroyed, religious buildings targeted by Myanmar's junta", *Radio Free Asia*, 8th September 2023 <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/religious-buildings-09082023132748.html> [accessed 16/04/24].
- 44 "Junta troops destroy 129-year-old church in Myanmar's Sagaing region", *Radio Free Asia*, 17th January 2023 <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/sagaing-church-arson-01172023054626.html> [accessed 28/06/24].
- 45 Data covers the period to 3rd December 2023. See "Burma", *US State Dept 2023 Report on International Religious Freedom* <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/burma/> [accessed 28/06/24].
- 46 *Ibid.*
- 47 "Five including a 2-year-old dead in military's church attacks in Myanmar", *Independent*, 14th January 2023 <https://www.independent.co.uk/asia/southeast-asia/myanmar-church-attack-airstrikes-death-toll-b2262127.html> [accessed 16/04/24].
- 48 "Residents say Christian churches attacked by junta in Myanmar's Chin state", *Radio Free Asia*, 15th August 2023 <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/chin-churches-bombed-08152023160053.html> [accessed 16/04/24].
- 49 Peter Pinedo, "Catholic Cathedral Complex Bombed, Bishop Flees With Refugees In Worsening Myanmar Civil War", *EWTN*, 28th November 2023 <https://ewtn.co.uk/article-catholic-cathedral-complex-bombed-bishop-flees-with-refugees-in-worsening-myanmar-civil-war/> [accessed 16/04/24].
- 50 "Myanmar: Military air strikes that killed 17 civilians 'must be investigated as war crimes'", *Amnesty International*, 8th February 2024 <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/02/myanmar-military-air-strikes-that-killed-17-civilians-must-be-investigated-as-war-crimes/> [accessed 16/04/24].

- 51 "Gunmen shoot Myanmar priest while he celebrates Mass", *UCA News*, 12th April 2024 <https://www.ucanews.com/news/gunmen-shoot-myanmar-priest-while-he-celebrates-mass/104766> [accessed 15/04/24].
- 52 "China", *US State Dept 2022 International Religious Freedom Report* <https://www.state.gov/reports/2022-report-on-international-religious-freedom/china/> [accessed 28/05/24].
- 53 "Chinese Communist Party promotes atheism, but many members still partake in religious customs", *Pew Research Center*, 5th September 2023 <https://www.pewresearch.org/short-reads/2023/09/05/chinese-communist-party-promotes-atheism-but-many-members-still-partake-in-religious-customs> [accessed 28/05/24].
- 54 *Ibid.*; ACN, "China", *Religious Freedom in the World Report 2023* <https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2023/china> [accessed 28/06/24].
- 55 "China", *US State Dept 2022 International Religious Freedom Report*, *op. cit.*
- 56 Gao Feng, "China steps up political control over religious venues, sermons and activities", *Radio Free Asia*, 3rd August 2023 <https://www.rfa.org/english/news/china/religion-controls-08032023122520.html> [accessed 28/05/24].
- 57 "Bishop Shao of Wenzhou arrested again", *Asia News*, 3rd January 2024 <https://www.asianews.it/news-en/Bishop-Shao-of-Wenzhou-arrested-again-59866.html>; "Chinese Christian jailed for distributing Bibles 'illegally'", *UCA News*, 29th April 2024 <https://www.ucanews.com/news/chinese-christian-jailed-for-distributing-bibles-illegally/104939> [both links accessed 28/05/24].
- 58 Helier Cheung and Roland Hughes, "Why are there protests in Hong Kong? All the context you need", *BBC News*, 21st May 2020 <https://www.bbc.co.uk/news/world-asia-china-48607723> [accessed 28/05/24].
- 59 James Pomfret *et al.*, "New Hong Kong security law comes into force amid fears for freedoms", *Reuters*, 23rd March 2024 <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/new-hong-kong-national-security-law-comes-into-force-amid-international-2024-03-22/>; "Sacrament of Confession under threat in Hong Kong from Chinese security law", *The Catholic Herald*, 13th March 2024 <https://catholicherald.co.uk/sacrament-of-confession-under-threat-in-hong-kong-due-to-new-chinese-security-law> [both links accessed 28/05/24].
- 60 "China", *US State Dept 2023 Report on International Religious Freedom* <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/china/> [accessed 01/07/24].
- 61 "Bishop Shao of Wenzhou arrested again", *op. cit.*
- 62 "Sacrament of Confession under threat in Hong Kong from Chinese security law", *op. cit.*; "Sixteen international experts express 'profound and grave concerns' about looming threat to religious freedom and Sacrament of Penance in Hong Kong", *Freedom House*, 13th March 2024 <https://freedomhouse.org/article/sixteen-international-experts-express-profound-and-grave-concerns-about-looming-threat> [accessed 28/05/24].
- 63 Chan Ho-him and William Langley, "Catholic Church reassures Hong Kong flock over secrecy of confession despite security law", *Financial Times*, 15th March 2024 <https://www.ft.com/content/51dd903d-eac0-41c2-a07b-f97d86e692df> [accessed 03/07/24].
- 64 "New Hong Kong security law comes into force amid fears for freedoms", *op. cit.*
- 65 "The Catholic Diocese of Hong Kong has the following response to the recent social concern over Confession (Sacrament of Reconciliation)", *Sunday Examiner*, 15th March 2024 <https://www.examiner.org.hk/2024/03/15/the-catholic-diocese-of-hong-kong-has-the-following-response-to-the-recent-social-concern-over-confession-sacrament-of-reconciliation/news/hongkong> [accessed 01/07/2024].
- 66 "Chinese Christian jailed for distributing Bibles 'illegally'", *UCA News*, 29th April 2024 <https://www.ucanews.com/news/chinese-christian-jailed-for-distributing-bibles-illegally/104939> [accessed 28/05/24].
- 67 "Country Update: Egypt", *USCIRF*, May 2023 <https://www.uscirf.gov/sites/default/files/2023-08/2023%20Egypt%20Country%20Update.pdf> [accessed 29/04/24].
- 68 John Pontifex, John Newton and Fionn Shiner, *Hear Her Cries: The kidnapping, forced conversion and sexual victimisation of Christian women and girls* (London: ACN (UK), 2021), pp. 12ff.
- 69 Tim Dustin "Persecuted Christian in Egypt kidnapped", *Global Christian Relief*, 18th May 2023 <https://globalchristianrelief.org/christian-persecution/stories/persecuted-christian-in-egypt-kidnapped/> [accessed 17/07/24].
- 70 Rimon Rawy, "Minya Khayari village Copts attacked on suspicion of building church", *Watani*, 7th September 2023 <https://en.wataninet.com/coptic-affairs-coptic-affairs/sectarian/minya-khayari-village-copts-attacked-on-suspicion-of-building-church/42392/> [accessed 26/04/24].
- 71 Girsig and Tim Dustin, "Persecuted Christian from Egypt kidnapped", *Global Christian Relief*, 15th December 2022 <https://globalchristianrelief.org/christian-persecution/stories/persecuted-christian-from-egypt-kidnapped/> [accessed 12/03/24].
- 72 Nabila El-Gaafary, "Muslim extremists reportedly burn down Christian homes in southern Egypt", *The New Arab*, 27th April 2024 <https://www.newarab.com/news/extremists-set-fire-christian-homes-southern-egypt> [accessed 30/04/24]; "Extremists attack Church construction site in Upper Egypt", *CSW*, 30th April 2024.
- 73 ACN, "Eritrea", *Religious Freedom in the World Report 2023*, *op. cit.*
- 74 *Ibid.*
- 75 "Eritrea", *USCIRF 2024 Annual Report*, *op. cit.*
- 76 ACN, "Eritrea", *Religious Freedom in the World Report 2023*, *op. cit.*
- 77 Fredrick Nzwilli, "Eritrean government rounds up teens from church service", *Crux*, 8th September 2022 <https://cruxnow.com/church-in-africa/2022/09/eritrean-government-rounds-up-teens-from-church-service> [accessed 28/05/24].
- 78 "Eritrea", *USCIRF 2024 Annual Report*, *op. cit.*; ACN, "Eritrea", *Religious Freedom in the World Report 2023*, *op. cit.*
- 79 "Eritrea", *Human Rights Watch World Report 2024*, 11th January 2024 <https://www.hrw.org/world-report/2024/country-chapters/eritrea> [accessed 28/05/24].
- 80 "Eritrea – 200+ arrested, including children", *Release International*, 3rd July 2024 <https://releaseinternational.org/eritrea-200-arrested-including-children> [accessed 08/07/24].
- 81 "Eritrea: Events of 2023", *Human Rights Watch World Report 2024* <https://www.hrw.org/world-report/2024/country-chapters/eritrea> [accessed 30/08/24].
- 82 *Ibid.*
- 83 "Eritrea – 200+ arrested", *Release International*, *op. cit.*
- 84 "Eritrea", *USCIRF 2024 Annual Report*, *op. cit.*; *Release International*, "Eritrea arrests 103 Christians", 24th April 2023 <https://releaseinternational.org/eritrea-arrests-103-christians> [accessed 28/05/24].
- 85 "Eritrea", *USCIRF 2023 Annual Report*, *op. cit.*
- 86 "Eritrea", *US State Dept 2022 Report on International Religious Freedom* <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/eritrea> [accessed 28/05/24].
- 87 "Eritrea", *US State Dept 2022 Report*, *op. cit.*; "Eritrean Authorities Seize Control of Catholic-Owned School, Set to Take Over Another", *ACI Africa*, 28th August 2022 <https://www.aciafrica.org/news/6556/eritrean-authorities-seize-control-of-catholic-owned-school-set-to-take-over-another> [accessed 28/05/24].
- 88 "Eritrean government rounds up teens from church service", *op. cit.*
- 89 "More Christians arrested in Eritrea", *Christian Today*, 31st January 2023 <https://www.christiantoday.com/article/more-christians-arrested-in-eritrea/139774.htm>; "Eritrea", *Human Rights Watch World Report 2024*, *op. cit.*
- 90 "Eritrea – More arrests, some Christians freed", *Release International*, 22nd March 2023 <https://releaseinternational.org/eritrea-more-arrests-some-christians-freed> [accessed 28/05/24].
- 91 "Eritrea arrests 103 Christians", *op. cit.*
- 92 "At least 30 Christians arrested in Eritrea as police raid baby's first birthday party", *Open Doors*, 25th January 2024 <https://www.opendoorsuk.org/news/latest-news/eritrea-arrests-christians> [accessed 28/05/24].
- 93 Shireen Bhatia, "UCF reports massive surge in violence against Christians in India", *Christian Today*, 15th January 2024 <https://www.christiantoday.co.in/news/ucf-reports-massive-surge-in-violence-against-christians-in-india.html> [accessed 26/06/24].
- 94 "United Christian Forum: Average two Christians attacked in India every day", *CJP (Citizens for Justice and Peace)*, 15th December 2023 <https://cjp.org.in/united-christian-forum-average-two-christians-attacked-in-india-every-day/> [accessed 21/03/24].
- 95 "Sharp Increase in Violence Against Christians in 2024", *United Christian Forum*, 21st March 2024 <https://acn-canada.org/wp-content/uploads/2024/03/Sharp-increase-in-violence-against-Christians-in-2024-1.pdf> [accessed 26/06/24].
- 96 Luke Coppen "Indian bishop denied bail in alleged conversion case", *The Pillar*, 6th June 2023 <https://www.pillaratholic.com/pi/indian-bishop-denied-bail-in-alleged> [accessed 21/03/24].
- 97 *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 50.
- 98 Despite initial resistance to the idea that there was a religious dimension, it became more widely accepted. David Cameron told the House of Lords on Tuesday 16th April: "It is right to say that we should not downplay the religious aspects of some of the strife. Yes, sometimes it is communal, tribal or ethnic, but in many cases there is a clear religious part of it... There is a clear religious dimension." See "There is a clear religious part' to strife in Manipur: UK ex-PM Davis Cameron", *Times of India*, 18th April 2024 http://timesofindia.indiatimes.com/articleshow/109382337.cms?utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=cppst [accessed 22/04/24].
- 99 Makepeace Sithou and Greeshma Kuthar, "Meitei Christians in India's Manipur Face Broad Attacks", *New Lines*, 27th December 2023 <https://newlinesmag.com/reportage/meitei-christians-in-indias-manipur-face-broad-attacks/> [accessed 24/05/2024].
- 100 "Hindu nationalists go after another Christian orphanage in Madhya Pradesh", *Anglican Ink*, 25th September 2023 <https://anglican.ink/2023/09/25/hindu-nationalists-go-after-another-christian-orphanage-in-madhya-pradesh/> [accessed 21/03/24].
- 101 "India: Christian families being denied right to bury their dead", *Christian Post*, 27th November 2023 <https://www.christianpost.com/news/india-christian-families-being-denied-right-to-bury-their-dead.html> [accessed 21/03/24].
- 102 "Telangana: Mob chanting Jai Shri Ram attacks Dalit Christian church, several injured", *The News Minute*, 15th February 2024 <https://www.thenewsminute.com/telangana/telangana-mob-chanting-jai-shri-ram-attacks-dalit-christian-church-several-injured> [accessed 21/03/24].
- 103 "Relatives Kill Christian Woman with Axe Blows, Stones in India", *Morning Star News*, 4th July 2024 <https://morningstarnews.org/2024/07/relatives-kill-christian-woman-with-axe-blows-stones-in-india/>; Nirmala Carvalho, "Christian

- woman brutally murdered in India”, *CruX*, 6th July 2024 <https://cruXnow.com/church-in-asia/2024/07/christian-woman-brutally-murdered-in-india> [Both sites accessed 11/07/24].
- 104 “Iran”, *US State Dept 2023 Report on International Religious Freedom*, p. 26 <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2024-01/AR%202023.pdf> [accessed 06/05/24].
- 105 “Iran”, *USCIRF 2024 Annual Report*, p32 <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2024-05/2024%20Annual%20Report.pdf> [accessed 6th May 2024].
- 106 ‘Faceless Victims: Rights Violations Against Christians in Iran’, *Article 18* <https://article18.org/reports/14516/> [accessed 06/05/24].
- 107 *Ibid.*
- 108 Lisa Zengarini, ‘Iran: harassment against Iranian Christians increasing’, *Vatican News*, 28th February 2023 <https://www.vaticannews.va/en/church/news/2023-02/iran-harassment-against-iranian-christians-increasing.html> [accessed 06/05/24].
- 109 Lipika Pelham, ‘Mahsa Amini: Iran responsible for ‘physical violence’ leading to death, UN says’, *BBC News*, 8th March 2024 <https://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-68511112> [accessed 06/05/24].
- 110 “Iran” *US State Dept 2022 Report on International Religious Freedom* <https://www.state.gov/reports/2022-report-on-international-religious-freedom/iran/> [accessed 06/05/24].
- 111 Open Doors, “Iran”, *World Watch List 2024* <https://www.opendoorsuk.org/persecution/world-watch-list/iran/> [accessed 06/05/24].
- 112 Lisa Zengarini, “Iran: harassment against Iranian Christians increasing”, *op. cit.*
- 113 “Iran”, *World Watch List 2024, op. cit.*
- 114 “Faceless Victims: Rights Violations Against Christians in Iran”, *op. cit.*
- 115 Pat Ashworth, “Christians in Iran under pressure, COI report says”, *Church Times*, 14th October 2022 <https://www.churchtimes.co.uk/articles/2022/14-october/news/world/christians-in-iran-under-pressure-coi-report-says> [accessed 06/05/24].
- 116 “Appeal Court Sentences Three Christian Citizens to Imprisonment, Fines and Social Deprivation”, *Human Rights Activists News Agency*, 18th August 2022 <https://www.hra-news.org/2022/hrnews/a-36545/> [accessed 06/05/24].
- 117 “Christian convert still in custody after Christmas Eve arrest”, *Article 18*, 3rd January 2024 <https://article18.org/news/14302/> [accessed 06/05/24].
- 118 “Easter om Oram: convert asylum seeker sentenced to two years after returning home”, *Asia News*, 30th March 2024 <https://www.asianews.it/news-en/Easter-in-Iran:-convert-asylum-seeker-sentenced-to-two-years-after-returning-home-60447.html> [accessed 06/05/24].
- 119 “Christian prisoner of conscience denied medical care”, *Article 18*, 23rd April 2024 <https://article18.org/news/14752/> [accessed 06/05/24].
- 120 “Country Update: Iraq”, *USCIRF*, September 2023 <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2023-09/2023%20Iraq%20Country%20Update%20Final.pdf> [accessed 09/04/24].
- 121 *Ibid.*
- 122 ACN, “Iraq”, *Religious Freedom in the World Report 2023* <https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2023/iraq> [accessed 03/05/24].
- 123 “Freedom in the World 2023 – Iraq”, *Freedom House*, February 2024 <https://freedomhouse.org/country/iraq/freedom-world/2023> [accessed 03/05/24].
- 124 *Ibid.*
- 125 “Nineveh Plains Christians Defend Against the Babiliyoun Militia”, *Washington Institute*, 16th March 2023 <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/nineveh-plains-christians-defend-against-babiliyoun-militia> [accessed 02/05/24].
- 126 “Country Update: Iraq”, *USCIRF*, September 2023 <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2023-09/2023%20Iraq%20Country%20Update%20Final.pdf> [accessed 20/06/24].
- 127 Amy Balog, “Cardinal to leave Baghdad after presidential decree”, *ACN (UK) News*, 17th July 2023 <https://acnuk.org/news/iraq-cardinal-to-leave-baghdad-after-presidential-decree/> [accessed 03/05/24].
- 128 Patrick Hudson, “Sako returns to Baghdad after ‘painful’ nine-month exile”, *The Tablet*, 15th April 2024 <https://www.thetablet.co.uk/news/18581/sako-returns-to-baghdad-after-painful-nine-month-exile> and “Sako receives Iraqi government decree of ‘recognition’ as patriarch”, *The Tablet*, 19th June 2024 <https://www.thetablet.co.uk/news/18898/sako-receives-iraqi-government-decree-of-recognition-as-patriarch-> [both pages accessed 25/07/24].
- 129 “Christians in Iraq share their struggles during Ramadan”, *Open Doors*, 5th April 2024 <https://www.opendoorsuk.org/news/latest-news/iraq-ramadan/> [accessed 17/04/24].
- 130 “Iraq: Turkish bombardment near Christian village damages church, terrifying villagers”, *HyeTert*, May 2021 <https://hyetert.org/2021/05/28/iraq-turkish-bombardment-near-christian-village-damages-church-terrifying-villagers/> [accessed 02/07/24].
- 131 “Turkey Bombs Assyrian Village in North Iraq” *AINA*, June 2024 <http://www.aina.org/news/20240630112846.htm> [accessed 02/07/24].
- 132 *Ibid.*
- 133 Tom Gould, “Islamic State Mozambique’s war on the church”, *Zitamar News*, 22nd March 2024 <https://www.zitamar.com/islamic-state-mozambiques-war-on-the-church/> [accessed 17/04/2024].
- 134 “Aumenta ‘o tom do radicalismo religioso dos terroristas’ em Cabo Delgado”, *Integrity*, 12th February 2024 <https://integritymagazine.com.mz/arquivos/22670> [accessed 17/04/2024].
- 135 Fionn Shiner, Paulo Aido and Maria Lozano, “Nun murdered during deadly attack on Church”, *ACN (UK) News*, 8th September 2022 <https://acnuk.org/news/nun-murdered-during-deadly-attack-on-church/> [accessed 17/04/2024].
- 136 John Pontifex and Paulo Aido, “ISIS takes responsibility for deadly New year attacks” *ACN (UK) News*, 9th January 2024 <https://acnuk.org/news/mozambique-isis-takes-responsibility-for-deadly-new-year-attacks/> [accessed 17/04/2024].
- 137 “Cabo Delgado Insurgency Rebounds, Foiling Drawdown Plans”, *ADF*, 12th March <https://adf-magazine.com/2024/03/cabo-delgado-insurgency-rebounds-foiling-drawdown-plans/> [accessed 17/04/2024].
- 138 “Nun murdered during deadly attack on Church”, *op. cit.*; Fionn Shiner “Terrorists slit the throats of three Christians”, *ACN (UK) News*, 5th October 2022 <https://acnuk.org/news/mozambique-terrorists-slit-the-throats-of-three-christians/>; John Newton and Paulo Aido, “ISIS takes responsibility for deadly New year attacks” *ACN (UK) News*, 9th January 2024 <https://acnuk.org/news/mozambique-isis-takes-responsibility-for-deadly-new-year-attacks/> [all sites accessed 17/04/2024].
- 139 Amy Balog, “Church promoting interfaith dialogue in conflict zone”, *ACN (UK) News*, 13th June 2023 <https://acnuk.org/news/mozambique-church-promoting-interfaith-dialogue-in-conflict-zone/> [accessed 17/04/2024].
- 140 Amy Balog, “Hunger, thirst and disease will soon follow”, *ACN (UK) News*, 27th February 2024 <https://acnuk.org/news/mozambique-hunger-thirst-and-disease-will-soon-follow/> [accessed 17/04/2024].
- 141 “Nicaragua”, *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 34 <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2024-05/2024%20Annual%20Report.pdf> [accessed 29/05/24].
- 142 *Ibid.*
- 143 “Hostile takeover: Tightening reins on freedom of religion or belief in Nicaragua”, *CSW*, 13th February 2024 <https://www.csw.org.uk/2024/02/13/report/6164/article.htm> [accessed 29/05/24].
- 144 ACN, “Nicaragua”, *Religious Freedom in the World Report 2023* <https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2023/nicaragua> [accessed 29/05/24].
- 145 “Nicaraguan dictator Ortega verbally attacks pope, calls Church ‘the perfect dictatorship’”, *CNA*, 29th September 2022 <https://www.catholicnewsagency.com/news/252422/nicaraguan-dictator-ortega-verbally-attacks-pope-calls-church-the-perfect-dictatorship> [accessed 29/05/24].
- 146 “Nicaragua”, *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 34, *op. cit.*; Filipe d’Avillez and Maria Lozano, “19 clerics released but concerns over lack of religious freedom remain”, *ACN (UK) News*, 15th January 2024 <https://acnuk.org/news/nicaragua-19-clerics-released-but-concerns-over-lack-of-religious-freedom-remain> [accessed 29/05/24].
- 147 “Nicaragua’s Catholic Church begins lent under surveillance and interrogation”, *La Prensa*, 19th February 2024 <https://www.laprensani.com/2024/02/19/english/3281717-nicaraguas-catholic-church-begins-lent-under-surveillance-and-interrogation> [accessed 29/05/24].
- 148 “Nicaragua”, *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 34.
- 149 “Hostile takeover: Tightening reins on freedom of religion or belief in Nicaragua”, *op. cit.*
- 150 *Ibid.*
- 151 “Nicaragua”, *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 34.
- 152 Eduardo Berdejo, “The last diplomat from the Vatican leaves Nicaragua”, *Catholic News Agency*, 20th March 2023 <https://www.catholicnewsagency.com/news/253899/the-last-diplomat-from-the-vatican-leaves-nicaragua> [accessed 29/05/24].
- 153 “Nicaragua”, *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 34.
- 154 Fionn Shiner and Maria Lozano, “The Church is being silenced”, *ACN (UK) News*, 25th August 2022 <https://acnuk.org/news/nicaragua-the-church-is-being-silenced> [accessed 29/05/24].
- 155 “Nicaragua”, *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 34.
- 156 Christian Solidarity Worldwide, “Hostile takeover: Tightening reins on freedom of religion or belief in Nicaragua”, 2024, *op. cit.*
- 157 Simon Caldwell, “Twelve Nicaraguan priests flown to Rome after Ortega demands their exile”, *The Catholic Herald*, 20th October 2023 <https://catholicherald.co.uk/twelve-nicaraguan-priests-flown-to-rome-after-ortega-demands-their-exile> [accessed 29/05/24].
- 158 Filipe d’Avillez and Maria Lozano, “19 clerics released but concerns over lack of religious freedom remain”, *op. cit.*
- 159 Institute for Economics and Peace, *Global Terrorism Index 2024* <https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2024/02/GTI-2024-web-290224.pdf> [accessed 29/05/24].
- 160 ACN, “Nigeria”, *Religious Freedom in the World Report 2023* <https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2023/nigeria>; “Nigeria”, *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 36 <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2024-05/2024%20Annual%20Report.pdf> [both sites accessed 29/05/24].
- 161 “Almost 6,000 Boko Haram fighters have surrendered, Nigerian army says”, *Reuters*, 2nd September 2021 <https://www.reuters.com/world/africa/almost-6000-boko-haram-fighters-have-surrendered-nigerian-army-says-2021-09-02> [accessed 28/06/24].
- 162 ACN, “Nigeria”, *Religious Freedom in the World Report 2023, op. cit.*
- 163 *Ibid.*; “Nigeria”, *USCIRF 2024 Annual Report, op. cit.*; Amy Balog, “Friend of murdered priest pays heartfelt tribute”, *ACN (UK) News*, 24th July 2023; <https://acnuk.org/news/uk-nigeria-friend-of-murdered-priest-pays-heartfelt-tribute>; Maria Lozano and John Newton, “Nigerian seminarian burnt to death by militants”, *ACN (UK) News*, 8th September 2023 <https://acnuk.org/news/>

- nigeria-nigerian-seminarian-burnt-to-death-by-militants; "Kidnapping of priests remains rampant in Nigeria", *ACN (Intl)*, 13th November 2023 <https://acninternational.org/kidnapping-of-priests-remains-rampant-in-nigeria> [all links accessed 29/05/24].
- 164 Amy Balog, "No justice for 300 people massacred on Christmas Eve", *ACN (UK) News*, 18th January 2024 <https://acnuk.org/news/nigeria-no-justice-for-300-people-massacred-on-christmas-eve> [accessed 29/05/24].
- 165 Daniel Beurthe, "Easter massacre – Extremists kill 10, including pregnant woman and unborn baby", *ACN (UK) News*, 10th April 2024 <https://acnuk.org/news/nigeria-easter-massacre-extremists-kill-10-including-pregnant-woman-and-unborn-baby> [accessed 29/05/24].
- 166 ACN, "Nigeria", *Religious Freedom in the World Report 2023*, *op. cit.*
- 167 "US confirms Boko Haram, bandits working together to blackmail Buhari regime", *Vanguard*, 18th October 2021 <https://www.vanguardngr.com/2021/10/us-confirms-boko-haram-bandits-working-together-to-blackmail-buhari-regime/>; "Kidnapping: ISWAP, Boko Haram training bandits, says NIS", *Punch*, 7th August 2001 <https://punchng.com/kidnapping-iswap-boko-haram-training-bandits-says-nis/>; "Gunmen Kill 34 in New Attack in Northwest Nigeria", *The Defense Post*, 23rd March 2022 <https://www.thedefensepost.com/2022/03/23/gunmen-attack-northwest-nigeria/> [all links accessed 29/05/24].
- 168 "Nigeria", *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 36; Balog, "No justice for 300 people massacred on Christmas Eve", *op. cit.*; Amy Balog, "'Heroic' staff save pupils as gunmen attack Catholic school at night", *ACN (UK) News*, 9th May 2024 <https://acnuk.org/news/nigeria-heroic-staff-save-pupils-as-gunmen-attack-catholic-school-at-night/>; Amy Balog, "Call for justice presented at 10 Downing Street", *ACN (UK) News*, 6th June 2023 <https://acnuk.org/news/uk-and-nigeria-call-for-justice-presented-at-10-downing-street/>; Amy Balog, "Peer demands justice for Christians killed by extremists", *ACN (UK) News*, 16th January <https://acnuk.org/news/uk-nigeria-peer-demands-justice-for-christians-killed-by-extremists/> [all sites accessed 29/05/24].
- 169 ACN, "Nigeria", *Religious Freedom in the World Report 2023*, *op. cit.*
- 170 Balog, "No justice for 300 people massacred on Christmas Eve", *op. cit.*; Balog, "'Heroic' staff save pupils as gunmen attack Catholic school at night", *op. cit.*; Balog, "Call for justice presented at 10 Downing Street", *op. cit.*; Balog, "Peer demands justice for Christians killed by extremists", *op. cit.*
- 171 ACN, "Nigeria", *Religious Freedom in the World Report 2023*, *op. cit.*; "Nigeria", *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 36; "Nigerian Catholics shocked by public admission of religious discrimination in Kaduna", *ACN (Intl)*, 15th June 2023 <https://acninternational.org/admission-of-religious-discrimination-in-kaduna-nigeria/> [all links accessed 29/05/24].
- 172 ACN, "Nigeria", *Religious Freedom in the World Report 2023*, *op. cit.*; "Nigeria", *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 36.
- 173 Filipe d'Avillez and John Pontifex, "Priest burnt to death in presbytery", *ACN (UK) News*, 16th January 2023 <https://acnuk.org/news/nigeria-priest-burnt-to-death-in-presbytery/> [accessed 29/05/24].
- 174 Filipe d'Avillez and John Pontifex, "Good Friday turns black", *ACN (UK) News*, 11th April 2023 <https://acnuk.org/news/good-friday-turns-black/> [accessed 29/05/24].
- 175 Amy Balog, "Friend of murdered priest pays heartfelt tribute", *ACN (UK) News*, 24th July 2023 <https://acnuk.org/news/uk-nigeria-friend-of-murdered-priest-pays-heartfelt-tribute/> [accessed 29/05/24].
- 176 Balog, "No justice for 300 people massacred on Christmas Eve", *op. cit.*
- 177 "Easter massacre – Extremists kill 10, including pregnant woman and unborn baby", *op. cit.*
- 178 Daniel Beurthe, "29 dead as militants strike Christian communities yet again", *ACN (UK) News*, 18th April 2024 <https://acnuk.org/news/nigeria-29-dead-as-militants-strike-christian-communities-yet-again/> [accessed 29/05/24].
- 179 "The Successor Theory of North Korea", *Kinu*, July 2004 <https://repo.kinu.or.kr/handle/2015.oak/744> [accessed 09/04/24].
- 180 ACN, "North Korea", *Religious Freedom in the World Report 2023* <https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2023/north-korea/> [accessed 06/07/24].
- 181 "North Korea Overview", *Release International* <https://releaseinternational.org/country/north-korea/> [accessed 13/05/24].
- 182 *Ibid.*
- 183 "North Korea arrests 5 Christians during underground church service", *RFA*, 28th May 2023 <https://www.rfa.org/english/news/korea/church-05262023115519.html> [accessed 02/05/24].
- 184 "North Korea: Two-year-old sent to life imprisonment after Bible found in parents' possession", *Economic Times*, May 2023 <https://economictimes.indiatimes.com/news/new-updates/north-korea-two-year-old-sent-to-life-imprisonment-after-bible-found-in-parents-possession/articleshow/100552634.cms?from=mdr> [accessed 20/05/24].
- 185 "Democratic People's Republic of Korea (DPRK)", *US State Dept 2022 Report on International Religious Freedom* <https://www.state.gov/reports/2022-report-on-international-religious-freedom/north-korea/> [accessed 20/05/24].
- 186 "Repatriated N. Korean defectors who interacted with Christians sent to political prison camps", *Daily NK*, 24th April 2024 <https://www.dailynk.com/english/repatriated-north-korean-defectors-interacted-christians-sent-political-prison-camps/> [accessed 03/06/24].
- 187 *USCIRF 2024 Annual Report* [uscirf.gov/sites/default/files/2024-05/2024 Annual Report.pdf](https://uscirf.gov/sites/default/files/2024-05/2024%20Annual%20Report.pdf) [accessed 02/05/24].
- 188 John Pontifex, "Parishioners gather for Mass outside their torched church", *ACN (UK) News*, 22nd August 2023 <https://acnuk.org/news/pakistan-parishioners-gather-for-mass-outside-their-torched-church/> [accessed 05/05/24].
- 189 John Pontifex, "Bishop praises Supreme Court's commitment to justice for Jaranwala victims", *ACN (UK) News*, 21st February 2024 <https://acnuk.org/news/pakistan-bishop-praises-supreme-courts-commitment-to-justice-for-jaranwala-victims/> [accessed 05/05/24].
- 190 "Pakistan", *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 40 <https://www.uscirf.gov/sites/default/files/2024-05/2024%20Annual%20Report.pdf> [accessed 05/05/24].
- 191 "Pakistan: UN experts urge action on coerced religious conversions, forced and child marriage", *United Nations Human Rights – Office of the High Commissioner*, 16th January 2023 <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/01/pakistan-un-experts-urge-action-coerced-religious-conversions-forced-and> [accessed 05/05/24].
- 192 Nadir Guramani, "Senate passes bill to ramp up punishment for blasphemy to at least 10 years", *Dawn*, 8th August 2023 <https://www.dawn.com/news/1769073> [accessed 03/05/24].
- 193 Centre for Social Justice, *Human Rights Observer*, March 2023, pp. 6-12 https://csjpak.org/pdf/Human_Rights_Observer_2023.pdf [accessed 03/05/24].
- 194 "Islamic studies no longer compulsory for non-Muslim students", *Agenzia Fides*, 23rd January 2024 https://fides.org/en/news/74639-ASIA_PAKISTAN_Islamic_studies_no_longer_compulsory_for_non_Muslim_students/ [accessed 05/05/24].
- 195 "Content against minorities in textbooks increased: report", *Dawn*, 31st March 2023 <https://www.dawn.com/news/1745036> [accessed 05/05/24].
- 196 "In Pakistan Christians are 'the poorest of the poor'", *ACN (Intl)*, 11th November 2021 <https://acninternational.org/in-pakistan-christians-are-the-poorest-of-the-poor/> [both sites accessed 05/07/24].
- 197 Catholic Church, Faisalabad.
- 198 "Pakistan: UN experts urge action on coerced religious conversions, forced and child marriage", *United Nations Human Rights – Office of the High Commissioner*, 16th January 2023 <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/01/pakistan-un-experts-urge-action-coerced-religious-conversions-forced-and> [accessed 05/05/24].
- 199 John Pontifex, "Parishioners gather for Mass outside their torched church", *ACN (UK) News*, 22nd August 2023 <https://acnuk.org/news/pakistan-parishioners-gather-for-mass-outside-their-torched-church/> [accessed 05/05/24]; *Persecuted Yet Again*, *op. cit.*
- 200 "Church fire dampens Easter celebrations in Pakistan", *UCA News*, 1st April 2024 <https://www.ucanews.com/news/church-fire-dampens-easter-celebrations-in-pakistan/104629> [accessed 05/05/24].
- 201 John Newton, "Blasphemy victim dies in hospital", *ACN (UK) News*, 3rd June 2024 <https://acnuk.org/news/news-briefing-blasphemy-victim-dies-in-hospital/>; Amy Balog, "Police accuse brutally assaulted man of blasphemy", *ACN (UK) News*, 28th May 2024 <https://acnuk.org/news/pakistan-police-accuse-brutally-assaulted-christian-man-of-blasphemy/> [accessed 04/07/24].
- 202 ACN, "Saudi Arabia", *Religious Freedom in the World Report 2023* <https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2023/saudi-arabia/> [accessed 06/07/24].
- 203 *Ibid.*
- 204 Open Doors, "Saudi Arabia", *World Watch List 2024*, p. 29 <https://www.opendoorsus.org/en-US/persecution/countries/> [accessed 29/05/24].
- 205 ACN, "Saudi Arabia", *Religious Freedom in the World Report 2023*, *op. cit.*
- 206 "Saudi Textbooks 2022-23", *Institute for Monitoring Peace and Cultural Tolerance in School Education*, May 2023 <https://www.impact-se.org/wp-content/uploads/Updated-Review-Saudi-Textbooks-2022-23.pdf> [accessed 30/05/24].
- 207 "Jubilee opens today for Arab Christians killed 1,500 years ago", *Aleteia*, 24th October 2023 <https://aletea.org/2023/10/24/jubilee-opens-today-for-arab-christians-killed-1500-years-ago/> [accessed 15/05/24].
- 208 Open Doors, *World Watch List 2024* <https://media.opendoorsuk.org/document/pdf/2024-Advocacy-Report.pdf> [accessed 15/05/24].
- 209 *USCIRF 2024 Annual Report*, [uscirf.gov/sites/default/files/2024-05/2024 Annual Report.pdf](https://uscirf.gov/sites/default/files/2024-05/2024%20Annual%20Report.pdf) [accessed 02/05/24].
- 210 ACN Church sources in Sudan.
- 211 *Ibid.*
- 212 "Rapid Support Forces occupy cathedrals in Sudan capital", *Dabanda*, 17th May 2023 <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/rapid-support-forces-occupy-two-cathedrals-in-sudan-capital/> [accessed 13/04/24].
- 213 Open Doors, "Sudan", *World Watch List 2024* <https://www.opendoorsuk.org/persecution/world-watch-list/sudan/> [accessed 13/04/24].
- 214 Mohamed Osman, "Sudan Conflict Fuels World's Largest Internal Displacement", *Human Rights Watch*, 31st January 2024 <https://www.hrw.org/news/2024/01/31/sudan-conflict-fuels-worlds-largest-internal-displacement> [accessed 13/04/24].
- 215 "World's worst displacement crisis: Record numbers of children seek life-saving care in Sudan", *UNICEF*, 9th February 2024 <https://www.unicef.org/en/current/news/2024-02-09/world-s-worst-displacement-crisis-record-numbers-children-seek-life-saving> [accessed 17/07/24].
- 216 Amélie Berthelin, "Sudan: One year of war has left the country without any seminarians", *ACN (Intl) News*, 11th April 2024 <https://acninternational.org/sudan-one-year-of-war-has-left-the-country-without-any-seminarians/> [accessed 13/04/24].

- 217 ACN Church sources in Sudan.
- 218 "Christian Buildings Targeted in Military Conflict in Sudan", *Morning Star News*, 25th November 2023 <https://www.morningstarnews.org/2023/11/christian-buildings-targeted-in-military-conflict-in-sudan/> [accessed 13/04/24].
- 219 ACN, "Sudan", *Religious Freedom in the World 2023 Report* <https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2023/sudan> [accessed 13/04/24].
- 220 Becca Coon, "Sudan Progresses Toward Religious Liberty", *Decision Magazine*, 31st December 2019 <https://decisionmagazine.com/sudan-progresses-toward-religious-liberty> [accessed 13/04/24].
- 221 ACN, "Sudan", *Religious Freedom in the World 2023 Report*, op. cit.
- 222 Kelsey Zorzi and Sean Nelson, 'Sudanese couple on trial after conversion to Christianity', *ADF International* <https://adfinternational.org/cases/sudan> [accessed 06/05/24].
- 223 "Sudan", *US State Dept 2023 Report on International Religious Freedom* <https://www.state.gov/reports/2022-report-on-international-religious-freedom/sudan/> [accessed 19/09/24].
- 224 "Sudan war: church attacked, mosques bombed, and more hospitals raided", *Dabanga*, 15th May 2023 <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-war-church-attacked-mosques-bombed-and-more-hospitals-raided> [accessed 06/05/24].
- 225 "Christian Buildings Targeted in Military Conflict in Sudan", *Morning Star News*, 6th November 2023 <https://morningstarnews.org/2023/11/christian-buildings-targeted-in-military-conflict-in-sudan/> [accessed 13/04/24].
- 226 ACN Church sources in Sudan.
- 227 John Newton, "Mass emigration threatening Christian future in Syria", *ACN (UK) News*, 15th March 2024 <https://acnuk.org/news/syria-mass-emigration/> [accessed 10/05/24].
- 228 "Don't Forget About the Persecuted Christians of Iraq and Syria – Opinion", *Newsweek*, 30th January 2024 <https://www.newsweek.com/dont-forget-about-persecuted-christians-iraq-syria-opinion-1864499> [accessed 06/05/24].
- 229 ACN sources.
- 230 Amy Balog, "Mass exodus threatens the future of Christianity", *ACN (UK) News*, 20th September 2023 <https://acnuk.org/news/syria-lebanon-christians-leaving-threatening-future-of-church/> [accessed 06/05/24].
- 231 "Christians in Syria's Idlib hold major Mass", *Al-Monitor*, 4th September 2022 <https://www.al-monitor.com/originals/2022/09/christians-syrias-idlib-hold-major-mass> [accessed 06/05/24].
- 232 "Hayat Tahrir al-Sham converts more Christian property in Edleb into mosques and headquarters", *SyriacPress*, 14th January 2021 <https://syriacpress.com/blog/2021/01/14/syria-hayat-tahrir-al-sham-converts-more-christian-property-in-edleb-into-mosques-and-headquarters/> [accessed 06/05/24].
- 233 ACN sources.
- 234 "Syria", *USCIRF 2023 Annual Report* <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2023-05/Syria.pdf> [accessed 17/07/24].
- 235 ACN sources.
- 236 Sirwan Kajjo, "Christians Concerned About Turkish Attacks in Northeast Syria", *Voice of America*, 16th September 2021 <https://www.voanews.com/a/6227751.html> [accessed 06/05/24].
- 237 ACN sources.
- 238 "Factsheet – Religious Freedom in Syria", *USCIRF*, November 2022 <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2022-11/2022%20Factsheet%20-%20HTS-Syria.pdf> [accessed 06/05/24].
- 239 Patrizia Caiffa, "Card. Zenari (Nuncio): 'Syria has fallen out of the headlines. Forgotten by news media and by the international community'", *Sir*, 10th April 2024 <https://www.agensir.it/mondo/2024/04/10/card-zenari-nuncio-syria-has-fallen-out-of-the-headlines-forgotten-by-news-media-and-by-the-international-community/> [accessed 23/04/24].
- 240 "Idlib's Christians Disenfranchised Until Their Church Bells Ring Again", *Syrians for Truth and Justice*, 27th December 2022 <https://stj-sy.org/en/idlib-christians-disenfranchised-until-their-church-bells-ring-again/>; Khaled Al-Khateb, "Christians in Syria's Idlib hold major Mass", *Al Monitor*, 4th September 2022 <https://www.al-monitor.com/originals/2022/09/christians-syrias-idlib-hold-major-mass> [accessed 23/04/24].
- 241 "Hassaké: Syrian Christians and Christmas in the shadow of a Turkish threat", *Asia News*, 16th December 2022 <https://www.asianews.it/news-en/Hassaké-Syrian-Christians-and-Christmas-in-the-shadow-of-a-Turkish-threat-57334.html> [accessed 06/05/24].
- 242 "Christians in NE Syria protected, threats remain – report", *North Press Agency*, 11th March 2023 <https://npasyria.com/en/94551/> [accessed 06/05/24].
- 243 Lyse Mauvais, Solin Muhammed Amin, "'Strangers in our own homes': A warning Assyrian community holds on in northeastern Syria", *Syria Direct*, 21st March 2023 <https://syriadirect.org/strangers-in-our-own-homes-a-warning-assyrian-community-holds-on-in-northeastern-syria/> [accessed 06/05/24].
- 244 Amy Balog, "Mass exodus threatens the future of Christianity", *ACN (UK) News*, 20th September 2023 (<https://acnuk.org/news/syria-lebanon-christians-leaving-threatening-future-of-church/>) [accessed 06/05/24].
- 245 "Turkey's attacks threaten Christians in Syria – Syriac AANES official", *North Press Agency*, 28th November 2023 <https://npasyria.com/en/108101/> [accessed 22/04/24].
- 246 "UNESCO criticizes Ankara over conversion of Hagia Sophia, Chora Monastery", *Ekathimerini*, 23rd July 2011 <https://www.ekathimerini.com/news/1165097/unesco-criticises-ankara-about-conversion-of-hagia-sophia-chora-monastery/> [accessed 03/05/24].
- 247 "Turkey (Türkiye)", *US State Dept 2023 Report on International Religious Freedom* <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/turkey/> [accessed 03/07/24].
- 248 "50th Anniversary of the Closing of Halki Seminary", *USCIRF*, 29th July 2021 <https://www.state.gov/50th-anniversary-of-the-closing-of-halki-seminary/> [accessed 03/05/24].
- 249 Mehmet Algan, "Assyrian Christians increasingly move back to Turkey after more than 40 years", *Middle East Eye*, 23rd December 2023 <https://www.middleeasteye.net/news/assyrian-christians-increasingly-move-back-turkey-after-more-40-years> [accessed 18/04/24].
- 250 "91-year-old Syrian man killed in armed attack in southeast Turkey", *Stockholm Center for Freedom*, 8th November 2023 <https://stockholmcf.org/91-year-old-syrian-man-killed-in-armed-attack-in-southeast-turkey/> [accessed 07/05/24].
- 251 Orla Guerin and Lipika Pelham, "Istanbul church attack: Gunmen kill one person during Sunday morning mass", *BBC News (online)*, 28th January 2024 <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-68122404> [accessed 13/03/24].
- 252 "Scandalous order to schools in Turkey: banned from celebrating Christian holidays", *NewsAm*, 24th February 2024 <https://news.am/eng/news/809164.html> [accessed 13/03/24].
- 253 "Turkey Criticized for Failing to Protect Historic Church", *AINA*, 4th April 2024 <http://www.aina.org/news/20240402091405.htm> [accessed 08/04/24].
- 254 "Türkiye: former church to reopen as mosque", *Middle East Monitor*, 8th February 2024 <https://www.middleeastmonitor.com/20240208-turkiye-former-church-to-reopen-as-mosque/> [accessed 13/03/24]; "Turkey formally opens another former Byzantine-era church as a mosque", *AP*, 6th May <https://apnews.com/article/turkey-byzantine-chora-church-mosque-opening-erdogan-ba2dd54f892823d76bf1a25ef0d7ea20> [accessed 09/05/24].
- 255 Abdullah Bozkurt, "Turkish intelligence conducted surveillance on Protestants, profiled them as threats to national security", *Nordic Monitor*, 13th June 2023 <https://nordicmonitor.com/2024/06/turkish-intelligence-conducted-surveillance-on-protestants-profiled-them-as-threats-to-national-security/> [accessed 03/07/24].
- 256 *USCIRF 2024 Annual Report*, p. 51.
- 257 "Vietnam's New Religious Decree Further Burdens Local Churches", *Christianity Today*, 5th April 2024 <https://christianitytoday.com/news/2024/april/vietnam-religious-decree-liberty-church-christian.html> [accessed 19/04/24].
- 258 "Vietnamese police try to stamp out religious sect", *Radio Free Asia*, 15th July 2022 <https://www.rfa.org/english/news/vietnam/vietnamese-police-try-to-stamp-out-religious-sect-07152022012327.html> [accessed 07/05/24].
- 259 "An Hoa Parish Lodges Complaint As The Land It owned Pre-1975 Is Divided And Sold", *The Vietnamese*, 12th February 2022 <https://www.thevietnamese.org/2022/02/religion-bulletin-november-2021-an-hoa-parish-lodges-complaint-as-the-land-it-owned-pre-1975-is-divided-and-sold/> [accessed 30/05/22].
- 260 "Catholic volunteers do God's work for Covid patients in Vietnam", *UCA News*, 5th January 2022 <https://www.ucanews.com/news/catholic-volunteers-do-gods-work-for-covid-patients-in-vietnam/95602> [accessed 28/07/22].
- 261 Nirmala Carvalho, "Redemptorists demand return of historic monastery in Vietnam", *Crux*, 18th November 2023 <https://cruxnow.com/church-in-asia/2023/11/redemptorists-demand-return-of-historic-monastery-in-vietnam> [accessed 19/04/24].
- 262 "Vietnam Full Gospel Church recognised", *Vietnam Plus*, 27th December 2023 <https://en.vietnamplus.vn/vietnam-full-gospel-church-recognised/275471.vnp> [accessed 23/04/24].
- 263 "Vietnam sentences ethnic minority man to 4½ years for religious activities", *Radio Free Asia* <https://www.rfa.org/english/news/vietnam/blang-01262024162452.html> [accessed 19/04/24].
- 264 "Dak Lak: Police arrest three worshippers from a Protestant house church", *Asia News*, 9th March 2024 <https://www.asianews.it/news-en/Dak-Lak-Police-arrest-three-worshippers-from-a-Protestant-house-church-60309.html>; "Three House Church Members Released from Jail in Vietnam", *Persecution.Org* <https://www.persecution.org/2024/03/13/three-house-church-members-released-from-jail-in-vietnam/> [both sites accessed 19/04/24].
- 265 "Archbishop Gallagher makes 6-day visit to Vietnam", *Vatican News*, 9th April 2024 <https://www.vaticannews.va/en/vatican-city/news/2024-04/paul-richard-gallagher-vietnam-diplomatic-visit-holy-see.html> [accessed 19/04/24].

Na całym świecie chrześcijanie są narażeni na zwiększone ryzyko prześladowania, aresztowania i przemocy – kościoły są palone, chrześcijańskie kobiety są porwane i gwałcone, a wierni są zabijani z powodu swoich przekonań.

Raport "Prześladowani i Zapomniani?" zawiera szczegółowe informacje na temat sytuacji chrześcijan w 18 krajach, w których wierni cierpią z powodu autorytaryzmu państwowego lub ataków ze strony ekstremistów.

Pomoc
Kościołowi
w Potrzebie

ACN POLSKA

ul. Wiertnicza 142, 02-952 Warszawa
Tel: +48 22 845 17 09 • Email: info@pkwp.org

www.pkwp.org

Pomoc Kościołowi w Potrzebie (ACN) to katolicka organizacja charytatywna, która zapewnia duchową i praktyczną pomoc chrześcijanom – szczególnie tym, którzy są prześladowani za swoje przekonania. Realizujemy naszą misję pojednania i miłości poprzez lokalnych partnerów kościelnych: wspierając kapłanów, siostry zakonne i katechetów, budując kościoły, zapewniając transport, szkoląc seminarzystów oraz dostarczając literaturę religijną i media – a także udzielając pomocy w nagłych wypadkach chrześcijanom, którzy walczą o przetrwanie lub uciekają przed prześladowaniami. ACN również występuje w obronie cierpiących chrześcijan, którym odebrano głos. Poprzez modlitwę, informację i działanie utrzymujemy wiarę przy życiu w niespokojnym świecie.